

Maatschappelijke waarde en topsport: een gouden combinatie?

Een kwalitatief onderzoek naar de betekenisgeving van samenwerkende stakeholders en medewerkers van TopSport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van TopSport Amsterdam.

Afstudeerscriptie ter afronding van de master Sportbeleid en Sportmanagement

Naam: Nina Korse

Studentnummer: 6042058

Onderwijsinstelling: Universiteit Utrecht

Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisationswetenschap

Opleiding: Master Sportbeleid en Sportmanagement

Scriptiebegeleider: Maarten van Bottenburg

Tweede lezer: Arnout Geeraert

Plaats en datum: Utrecht, juni 2019

CTO CENTRUM VOOR
TOPSPORT EN
ONDERWIJS

AMSTERDAM

ONDERDEEL VAN TOPSPORT AMSTERDAM

Voorwoord

Beste lezer,

Hierbij presenteer ik mijn masterscriptie over de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Na zeven jaar studeren zit het er dan bijna op. In het laatste jaar van mijn hbo-opleiding Leraar Lichamelijke Opvoeding kreeg ik de ambitie om verder te studeren. Na de Academie voor Lichamelijke Opvoeding ben ik de minor Bestuurs- en Organisatiewetenschappen gaan volgen, een vereiste om deel te nemen aan de master Sportbeleid en Sportmanagement. Het volgen van de minor Bestuurs- en Organisatiewetenschappen gaf nog geen garantie tot toelating tot de master Sportbeleid en Sportmanagement. Gelukkig kreeg ik te horen dat ik na de selectieprocedure was aangenomen voor de master. De master heb ik gecombineerd met stages. Het eerste jaar liep ik stage bij de topsportafdeling van Vereniging Sport Utrecht, wat nu SportUtrecht heet. Het tweede jaar liep ik stage bij Topsport Amsterdam. Het duale karakter van de master heeft mij altijd erg aangesproken. De combinatie van stage lopen en de theoretische onderbouwing heeft bij mij geleid tot effectief leren, enthousiasme en het versterken van zowel mijn theoretisch inzicht als mijn praktijkervaring. De afgelopen twee jaren waren hard werken, maar ik kan straks met trots zeggen dat ik mijn masterstudie op zak heb.

Als eerste wil ik mijn begeleiders vanuit de Universiteit van Utrecht bedanken. Inge Claringbould die mij heeft begeleid in het tot stand brengen van mijn onderzoeksopzet en Maarten van Bottenburg die het halverwege heeft overgenomen en mij heeft begeleid naar een succesvol einde van de masterscriptie. De feedback die ik van Maarten kreeg was scherp en bracht mij telkens naar de rode draad van het onderzoek. Ik wil mijn stagebegeleider van Topsport Amsterdam bedanken voor het sparren en meelesen tijdens de scriptieperiode. Dankbaar ben ik ook voor de respondenten, de collega's en stakeholders van Topsport Amsterdam, voor hun waardevolle kennis en ervaringen die zij met mij gedeeld hebben tijdens het afnemen van de interviews. Als laatste, maar zeker niet als minst belangrijkste, mijn familie. Mijn ouders die ervoor hebben gezorgd dat ik de afgelopen zeven jaar zorgeloos heb kunnen studeren en ik wil mijn zus Suze bedanken. Zij is mij blijven motiveren, heeft kritische vragen gesteld maar heeft bovenal veel tijd voor mij vrij gemaakt om te sparren over mijn onderzoek.

Toen ik als 11-jarige meisje begon aan de middelbare school, had ik niet gedacht dat ik binnen zeven jaar zonder vertraging succesvol een hbo en masterstudie ging afronden. Maar zoals mijn 'pake' (opa) altijd zei in het Fries: *Ús pad unstie swalkjendewei*. In ruime zin: wanneer je een doel voor ogen hebt, dan kom je er, langs welke weg je ook gaat. Ik hoop dat ik in de toekomst op een leerzame plek terecht kom, waar ik mij kan blijven ontwikkelen. Met deze uitspraak in mijn achterhoofd, weet ik zeker dat dit gaat lukken.

Samenvatting

NOC*NSF heeft samen met de Nederlandse sportbonden en de Nederlandse overheid de ambitie om bij de tien beste topsportlanden van de wereld te behoren. Daarom is er in 2018 door de Nederlandse overheid circa EUR 60 miljoen in de topsport geïnvesteerd, onder andere in de Centra voor Topsport en Onderwijs. Overheden investeren ook in de topsport vanwege het groeiende belang van de topsport, hoewel het nog niet helemaal helder is in welke mate deze overheidsinvesteringen in de topsport leiden tot publieke belangen. Er heerst een discours dat topsport burgers inspireert om te gaan sporten en dat topsportsuccessen de nationale trots van een land verhogen. Deze redenen worden door de Nederlandse overheid gebruikt als verantwoording van de investeringen. In dit onderzoek is geanalyseerd wat het discours is die stakeholders en medewerkers geven ten aanzien van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam en daarmee is getracht antwoord te geven op de hoofdvraag van het onderzoek: *‘Welke betekenis geven samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam?’*

Met behulp van elf interviews en één focusgroep zijn de stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam gesproken. Zowel de focusgroep als de interviews zijn afgenomen met behulp van een topiclijst, die diende als rode draad van de dataverzameling. Na het transcriberen van de data volgde een discoursanalyse.

Uit dit onderzoek blijkt dat meeste respondenten zien dat het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is. Zij benoemen de volgende overkoepelende maatschappelijke waarden: gebalanceerde talentontwikkeling, de trots en de saamhorigheid die het CTO van Topsport Amsterdam creëert en dit door communicatie ook duidelijk naar voren brengt, de inspiratiewaarde en de voorbeeldrol die de topsporttalenten hebben, plezier, persoonlijke ontwikkeling en dat de sporters in alle facetten worden begeleid. De respondenten zien bij alle zes de maatschappelijke thema's van Posthuma en Horsting (2008) dat het CTO van Topsport Amsterdam van invloed is op deze maatschappelijke thema's.

Hoewel de meeste respondenten maatschappelijke waarden zien, is er ook een kritisch tegengeluid over de maatschappelijke waarde van topsport, namelijk dat het wordt gebruikt ter legitimering van overheidsinvesteringen in de topsport. Ook wordt door de respondenten aangegeven dat de maatschappelijke waarde vaak vrij indirect is en niet altijd een doel is voor het CTO van Topsport Amsterdam om te realiseren.

De respondenten zien dat in de toekomst de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam op verschillende manieren (verder) kan worden ontwikkeld.

Er wordt door de meeste respondenten benoemd dat het lastig is wat er precies wordt bedoeld met maatschappelijke waarde. Het belangrijkste doel van het CTO van Topsport Amsterdam is volgens stakeholders en medewerkers het faciliteren van de sporters en het creëren van maatschappelijke waarde is dan ook met name indirect. De stakeholders zullen de instantie niet afrekenen op het creëren maatschappelijke waarde.

Er kan worden geconcludeerd dat de meeste samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam mening zijn dat het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke

is, hoewel er geen eenduidig beeld is wat deze maatschappelijke waarde precies is. Het discours dat wordt gebruikt met betrekking tot de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam komt grotendeels overeen met het topsportdiscours dat in de internationale literatuur wordt beschreven.

Maatschappelijke waarde en topsport: een gouden combinatie?

De meeste respondenten benoemen dat topsport leidt tot maatschappelijke waarde dus gebaseerd op de antwoorden is topsport en maatschappelijke waarde een gouden combinatie!

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Probleemstelling	7
1.3 Relevantie onderzoek	8
1.4 Doelstelling	9
1.5 Onderzoeksvraag en deelvragen	10
1.6 Leeswijzer	11
2 De onderzoekscontext: het CTO van Topsport Amsterdam	12
2.1 Maatschappelijke context	12
2.2 Organisatorische context	14
3 Theoretisch kader	20
3.1 Betekenisgeving	20
3.2 Discoursen	20
3.3 Maatschappelijke waarde	23
4 Literatuurstudie	26
4.1 Maatschappelijke betekenis van topsport	26
4.2 Holistisch perspectief op talentontwikkeling	28
4.3 Maatschappelijke waarde van CTO's en RTO's	30
5 Methodologie	33
5.1 Kwalitatief onderzoek	33
5.2 Respondenten	33
5.3 Onderzoeksmethoden	34
5.4 Data-analyse	35
5.5 Datamanagement	35
5.6 Validiteit en betrouwbaarheid	36
5.7 Rol van de onderzoeker	36
6 Resultaten	37
6.1 Maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam	37
6.2 Maatschappelijke waarde in samenwerking met stakeholders	41
6.3 Maatschappelijke thema's	43
6.4 Ontwikkeling maatschappelijke waarde in de toekomst	54
6.5 Botsing topsport en maatschappelijke waarde	56
7 Discussie	58
8 Conclusie	60
8.1 Betekenisgeving van de samenwerkende stakeholders	60
8.2 Betekenisgeving van de medewerkers	60
8.3 Ontwikkeling maatschappelijke waarde in de toekomst	61
8.4 Conclusie	62
9 Reflectie	64
9.1 Reflectie onderzoeksproces	64
9.2 Suggesties voor vervolgonderzoek	65

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

NOC*NSF heeft samen met de Nederlandse sportbonden de ambitie om bij de tien beste topsportlanden van de wereld te behoren. Ook de Nederlandse overheid ambieert dit doel. Daarom is er in 2018 door de Nederlandse overheid circa EUR 60 miljoen in de topsport geïnvesteerd. Dit geld wordt onder andere geïnvesteerd in de Centra voor Topsport en Onderwijs in Nederland (Bruins, 2018).

Om bij de tien beste topsportlanden van de wereld te behoren, is NOC*NSF bezig met een langetermijnvisie om de Topsportinfrastructuur in Nederland vorm te geven. Om deze ambitie te behalen, is een structurele benadering van talentontwikkeling en talentidentificatie binnen topsport, een essentiële voorwaarde. Daarom zijn in Nederland vijf Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO's) en 7 Regionale Topsport Organisaties (RTO's) opgericht (NOC*NSF, z.d.). Volgens NOC*NSF is het voor het realiseren van de langetermijnvisie, cruciaal om in de toekomst een duurzaam, nieuw businessmodel voor deze centra te ontwikkelen (Serc, 2017). Voor het ontwikkelen van dit businessmodel vindt NOC*NSF het belangrijk om de maatschappelijke waarde van de CTO's en RTO's helder te krijgen. Met deze informatie kunnen de CTO's en RTO's zelfbewuster naar buiten treden en met een duidelijke visie samenwerken met relevante stakeholders.

1.2 Probleemstelling

In ons land nemen de uitgaven aan topsport toe. Dit gebeurt vanuit overheidsbudgetten, Lotto-gelden en private middelen (Algemene Rekenkamer, 2008; Van Bottenburg, 2009). Studies wijzen er op dat topsportsucces deels maakbaar is en dat gerichte investeringen in een strategisch beleid tot meer medailles kunnen leiden. Overheden investeren ook meer in topsport, vanwege het groeiende publieke belang van topsport. Het is echter nog niet helemaal helder in welke mate overheidsinvesteringen in topsport leiden tot maatschappelijke opbrengsten. Het nut van deze investeringen in topsport wordt dan ook ter discussie gesteld en er is een toenemende druk om het gebruik van belastinggeld te rechtvaardigen. Dit stimuleert het doen van onderzoek naar de maatschappelijke waarde van topsport (Dijk, van Bottenburg, de Bosscher, de Rycke & Funashashi, 2018).

Uit de wetenschappelijke literatuur is bekend dat het topsportbeleid een bepaald discours hanteert dat de werkelijkheid over de maatschappelijke waarde van topsport structureert. Een discours is een heersende zienswijze/opvatting over een begrip en wordt gevormd door de geschreven of gesproken teksten rond een onderwerp. Zo wordt de werkelijkheid gestructureerd en wordt er betekenis aan gegeven (Foucault, 1975 in: Montessori, Schuman & de Lange, 2012, p. 36). Het topsportdiscours oefent invloed uit op het handelen van betreffende organisaties ten aanzien van topsport en topsporters. Het is van belang het topsportdiscours te onderzoeken, want wetenschappelijk onderzoek laat zien dat de maatschappelijke betekenis van topsport niet vanzelfsprekend is. Ook is er geen wetenschappelijk bewijs dat speciale voorzieningen waar jonge talenten training, onderwijs en wonen kunnen combineren, zoals CTO's, een positief effect hebben op de sport- en leerprestaties van de talenten die van deze voorzieningen gebruik maken.

Tegen deze achtergrond is het interessant om in te zoomen op een CTO, waar training, onderwijs en wonen worden gecombineerd en na te gaan welke maatschappelijke betekenis betrokken actoren aan deze instelling toekennen, vanuit welk discours dat plaatsvindt, en op welke wijze het topsportdiscours hun handelen en beleid ten aanzien van het CTO beïnvloedt.

1.3 Relevantie onderzoek

1.3.1 Maatschappelijke relevantie

Zoals in vorige paragraaf is benoemd, investeert de overheid steeds meer in topsport vanwege het groeiende publieke belang. Topsport wordt door de overheid gezien als een middel om waarde te creëren voor de maatschappij. Hoyng en Weghorst (2018) gaan in hun publicatie in op het onderscheid tussen ‘sport als doel’ en ‘sport als middel’. ‘Sport als doel’ wordt gezien als de intrinsieke waarde van sport. De ervaringen die mensen opdoen door sport als tijdsbesteding staan hierin centraal. Hierbij wordt sport gezien als een lichamelijke activiteit en prestaties van sporters worden met elkaar vergeleken. Topsport en talentontwikkeling zijn voorbeelden waarin sport gezien wordt als een doel op zich. Maar (top)sport wordt in toenemende mate ook gezien als een middel voor het behalen van maatschappelijke doelen. Dit wordt ‘sport als middel’ genoemd. Bij sport als middel worden diverse sport- en beweegactiviteiten ingezet voor het bereiken van beleidsdoelen (Hoyng & Weghorst, 2018). Zo kan volgens Gemeente Amsterdam (2016) sport onder andere worden ingezet voor het bevorderen van een gezonde leefstijl, voor integratie en tegen sociale uitsluiting en bij de aanpak van problematiek op het gebied van jeugd en veiligheid.

Recent is onderzoek verschenen naar de maatschappelijke waarde van enkele CTO’s en RTO’s in Nederland (van Genderen & de Boer, 2018). Zoals eerder is genoemd, heeft NOC*NSF behoefte aan inzicht in de maatschappelijke waarde van de CTO’s en RTO’s. In het onderzoeksrapport van Van Genderen en De Boer ontbrak de maatschappelijke waarde van CTO Amsterdam als locatie. Dit onderzoek richt zich specifiek op het CTO van Topsport Amsterdam en draagt hiermee bij aan dit inzicht. Dit onderzoek richt zich op de betekenisgeving van stakeholders en medewerkers aan het CTO van Topsport Amsterdam.

De overheid investeert steeds meer in topsport vanwege het groeiende publieke belang, maar hoe wordt daar tegenaan gekeken vanuit de maatschappij? Dit onderzoek richt zich op de betekenisgeving aan de maatschappelijke waarde van een topsportinstelling en laat zien welke betekenis er aan maatschappelijke waarde wordt toegekend. Betekenisgeving is hierbij van belang, omdat het laat zien wat voor beeld de respondenten construeren over de ‘werkelijkheid’ ten aanzien van maatschappelijke waarde. Er wordt in dit onderzoek gekeken of de betekenisgeving van de respondenten deel uitmaken van een breder, overstijgend topsportdiscours of dat dit verschilt en ze een andere betekenis aan maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam toekennen.

1.3.2 Wetenschappelijke relevantie

Binnen het CTO speelt het combineren van topsport en onderwijs voor de sporters een grote rol. Aquilina (2009) en De Bosscher en De Croock (2010) zien topsport en studie als een

moeilijke combinatie, want het volgen van onderwijs en het beoefenen van topsport vragen veel van jongeren en kunnen elkaar beconcurreren. De talentontwikkeling valt samen met de leerplicht, wat is ingevoerd omdat onderwijs van groot belang gezien wordt voor de persoonlijke ontwikkeling van jongeren. Het CTO tracht voorzieningen te creëren waardoor jongeren om kunnen gaan met dit dilemma. Er wordt gezocht naar een juiste balans tussen onderwijs en topsport.

Voor het combineren van topsport en onderwijs, volgen de sporters uit de CTO-programma's onderwijs op een Topsport Talentschool (Stichting Loot, 2019). Op een Topsport Talentschool volgen sporters onderwijs in een aangepast programma. Hoewel er door zowel NOC*NSF als de overheid veel waarde wordt gehecht aan de rol van deze Topsport Talentscholen in de carrière van sporters, is de wetenschappelijke literatuur niet eenduidig over de effecten van het volgen van onderwijs in combinatie met topsport (Bruins, 2018; NOC*NSF, z.d.-b). Er wordt betwist of topsporttalenten op Topsport Talentscholen beter presteren dan topsporttalenten op andere schooltypen en wat het effect is van het volgen van onderwijs op een Topsport Talentschool op sport- en onderwijsprestaties.

In de bestaande literatuur gaat het voornamelijk over de combinatie tussen het beoefenen van topsport en het volgen van onderwijs. Het CTO biedt meer dan enkel deze combinatie en biedt ook faciliteiten, zoals wordt toegelicht in hoofdstuk 2.

De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek is het aanvullen van de bestaande wetenschap ten aanzien van de combinatie tussen onderwijs en topsport en de maatschappelijke waarde hiervan door dit vanuit de betekenisgeving van samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam te onderzoeken. Doordat dit onderzoek zich richt op het CTO van Topsport Amsterdam, wordt er een breder perspectief onderzocht dan enkel de combinatie tussen topsport en onderwijs.

1.4 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is inzicht verkrijgen in de betekenisgeving van samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Zoals in de inleiding benoemd is het topsportbeleid van NOC*NSF gericht op het behalen van een vaste positie bij de tien beste topsportlanden van de wereld. Om dit te bereiken, is het belangrijk dat topsporters zich optimaal kunnen voorbereiden op hun topsportprestaties. Om de top 10-ambitie te bereiken, heeft NOC*NSF samen met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de sportbonden ingezet op het bij elkaar brengen van topsportprogramma's op één locatie met de beste faciliteiten. Daarvoor zijn vanaf 2009 de CTO's in Nederland.

De CTO's zijn opgericht om voor een sporter randvoorwaarden te creëren, waar ze kunnen trainen, studeren en wonen op minimale reisafstand van elkaar. Een sporter doorloopt verschillende fases in zijn of haar carrière die gepaard gaan met bijkomende uitdagingen, waaronder een goede combinatie tussen topsport en onderwijs. Een sporter beweegt zich in deze twee velden. Beide velden kennen hun eigen structuur, doelstellingen, logica en autonomie

en de sporter moet deze twee velden zien te verbinden. Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar de combinatie tussen onderwijs en het beoefenen van topsport. De meest recente uitkomsten van deze onderzoeken worden in de literatuurstudie besproken.

Dit onderzoek beperkt zich tot de betekenisgeving van samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Deze groep is gekozen omdat zij werkzaam zijn in de topsportsector en of uitvoering geven aan het topsportbeleid vanuit de overheid. Deze instanties ervaren vanuit verschillende posities en vanuit diverse perspectieven dagelijks de keuzes die worden gemaakt met betrekking tot het topsportbeleid en investeringen die erin gedaan worden.

1.5 Onderzoeksvraag en deelvragen

1.5.1 Centrale hoofdvraag

De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal staat, luidt als volgt:

Welke betekenis geven samenwerkende stakeholders en medewerkers aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam?’

1.5.2 Deelvragen

De onderzoeksvraag wordt aan de hand van onderstaande deelvragen beantwoord:

- Wat is uit eerder onderzoek bekend over maatschappelijke waarden van topsport en talentontwikkeling?
- Welke betekenis geven samenwerkende stakeholders aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam?
- Welke betekenis geven medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam?
- Hoe zou die maatschappelijke waarde verder ontwikkeld moeten worden volgens samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam?

In dit onderzoek wordt nagegaan welke maatschappelijke betekenis betrokken actoren aan deze instelling toekennen, vanuit welk discours dat plaatsvindt, en op welke wijze dat discours hun handelen en beleid ten aanzien van het CTO beïnvloedt. Omdat dit onderzoek kijkt naar betekenisgeving ten aanzien van de maatschappelijke waarde, wordt dit onderzoek uitgevoerd vanuit een interpretatieve benadering. Dit houdt in dat de onderzoeker gericht is op welke betekenis de respondenten, de samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam, geven aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Dit geeft dus inzicht in hoe de stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam construeren wat ze construeren, waarom en met welke gevolgen. Of het CTO ook daadwerkelijk maatschappelijke waarde realiseert, wordt hiermee buiten beschouwing gelaten. Het onderzoek richt zich op de analyse van het discours dat de respondenten hanteren over de maatschappelijke waarde van het CTO.

1.6 Leeswijzer

Na het inleidende hoofdstuk wordt in het volgende hoofdstuk de onderzoekscontext van het CTO van Topsport Amsterdam beschreven. In hoofdstuk 3 worden de gebruikte theoretische concepten toegelicht. In hoofdstuk 4 wordt relevante literatuur met betrekking tot de onderzoeksvraag en de deelvragen weergegeven. Hoofdstuk 5 licht de gekozen methodologie toe. Hoofdstuk 6 presenteert de resultaten die naar voren gekomen zijn uit het onderzoek. Hoofdstuk 7 beschrijft de discussie. In hoofdstuk 8 volgt de conclusie, waarin antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoek. Het onderzoek sluit af met hoofdstuk 9, waarin gereflecteerd wordt op het onderzoeksproces en verschillende aanbevelingen worden gedaan voor vervolgonderzoek.

2 De onderzoekscontext: het CTO van Topsport Amsterdam

In dit hoofdstuk wordt de onderzoekscontext van het CTO van Topsport Amsterdam toegelicht. De eerste paragraaf gaat in op de maatschappelijke context. Vervolgens wordt het lokale beleid ten aanzien van maatschappelijke waarde besproken. Paragraaf 2 gaat in op de organisatorische context van het CTO van Topsport Amsterdam en het hoofdstuk sluit af met een beschrijving van de samenwerkende stakeholders.

2.1 Maatschappelijke context

Wereldwijd is er een tendens van toenemende overheidsondersteuning en groeiende overheidsinvesteringen te zien. Waarom investeren overheden steeds meer in topsport? Dit wordt gelegitimeerd vanuit het groeiende belang dat topsport vertegenwoordigt (van Bottenburg, Elling, Hover, Brinkhof & Romijn, 2012). De laatste decennia wordt van de topsportsector verwacht dat zij zich meer inzetten voor de maatschappij (van Bottenburg et al., 2012). Eén van de veronderstellingen is dat topsport, door middel van prestaties en/of evenementen, mensen aanzet te gaan sporten en bewegen (van Bottenburg et al., 2012). Een voorbeeld waarbij topsport ingezet wordt voor de maatschappij, is een topsporter of een sporttalent die aan de hand van een bezoek aan een school, leerlingen enthousiast maakt voor sport en bewegen (SportUtrecht, z.d.). De topsport is dan van invloed op de breedtesport. Volgens Van Bottenburg (2003) is er geen gelijke mate van beïnvloeding tussen de breedtesport en de topsport. De topsport is afhankelijk van de breedtesport, maar andersom is dit in mindere mate het geval (van Bottenburg, 2003). De vraag kan dan ook worden gesteld of er ruimte is voor de maatschappelijke rol binnen de wereld van topsport, waarbij de focus primair gericht is op het leveren van prestaties. Volgens Kott (2005) en Robinson (2005) speelde deze maatschappelijke betekenis zo'n vijftien jaar geleden nog geen belangrijke rol binnen de sportsector (Babiak & Wolfe, 2006), maar de topsport heeft de laatste decennia in vele opzichten een vlucht genomen. In de publicatie van Van Bottenburg et al. (2012) wordt beschreven dat topsport steeds meer gepaard gaat met emotionele betrokkenheid en identificatie. Daarmee zal topsport wereldwijd voor miljarden mensen betekenisvol zijn. Deze toegenomen betekenis heeft de topsport als sector veranderd. Burgers, overheden en sportorganisaties zijn meer belang gaan hechten aan het boeken van internationaal succes door de sporters die zij steunen en met wie zij zich identificeren. Ook heeft een stelsel van organisaties en bedrijven zich aan het streven van topsportsucces verbonden. Dit heeft in vele landen geleid tot centralisatie, verwetenschappelijking en rationalisatie van het topsportbeleid. Dit heeft zowel toenemende overheidsinterventies als gevolg als de overname en innovatie van prestatie bevorderende beleidsstrategieën.

2.1.1 Lokale beleid ten aanzien van maatschappelijke waarde

Zowel Gemeente Amsterdam als Topsport Amsterdam streven hetzelfde doel na, namelijk het voortbrengen van nationale en internationale topsporters. Beide instellingen zijn van mening dat naast dit doel, zij ook streven naar het creëren van maatschappelijke waarde.

Over topsport in Amsterdam zegt de gemeente het volgende:

“Amsterdam is een nationaal en internationale erkende (top)sportstad met structurele faciliteiten voor topsporters en toptalent en aansprekende evenementen die bijdragen aan de sportieve uitstraling en maatschappelijke en economische ontwikkeling van de stad” (Gemeente Amsterdam, 2016).

In de sportvisie staat benoemd dat Amsterdam gelooft in de meerwaarde en de kracht van topsport voor zowel de Amsterdammer als voor de stad. Zij benoemt de wederkerige relatie tussen top- en breedtesport: topsport inspireert de basis en de basis voedt de top. Amsterdam biedt de topsport een podium en toont vervolgens deze sportieve stad aan de rest van de wereld. Gemeente Amsterdam geeft aan dat talenten met ambitie kans maken om door te groeien naar een NOC*NSF-topsportstatus, wanneer er sprake is van optimale technische begeleiding en condities. Dit betreft onderwijs, huisvesting en sportaccommodaties. Gemeente Amsterdam stimuleert dan ook de Amsterdamse sporter om te excelleren en door te groeien naar een medaillekandidaat. Gemeente Amsterdam levert daarom een actieve bijdrage aan het CTO van Topsport Amsterdam. Gemeente Amsterdam erkent in haar beleid de sportwaarde als maatschappelijke waarde, waarin Topsport Amsterdam bijdraagt in de persoonlijke ontwikkeling van deze talenten met een ambitie (Gemeente Amsterdam, 2016).

Volgens Gemeente Amsterdam dragen topsport, topsporters en topsportverenigingen bij aan het imago van Amsterdam als sportieve en aantrekkelijke stad. De sportprestaties van de Amsterdammers inspireren tot actief sporten en maken de inwoners van de stad trots. Gemeente Amsterdam benut topsport om sport en bewegen te stimuleren en Amsterdam op een positieve manier aan de wereld te presteren. Topsport draagt volgens de Gemeente dan ook bij aan een trotse Amsterdamse identiteit. Amsterdam als sportieve stad, stimuleert de Amsterdamse sporter om te excelleren en door te groeien naar medaillekandidaten (Gemeente Amsterdam, 2016).

In deze sportvisie van Gemeente Amsterdam wordt het discours rondom maatschappelijke waarde van topsport zichtbaar. Zo benoemt Gemeente Amsterdam de inspiratiewaarde van topsport, wat zou leiden tot actief sporten van de andere inwoners van de stad en bijdraagt aan de trots van de Amsterdamse identiteit. Dit sluit aan bij het discours dat heerst rondom de rol van topsport voor de rest van de maatschappij, namelijk dat topsport leidt tot positieve maatschappelijke effecten.

Ook in de visie van Topsport Amsterdam wordt het discours rondom de maatschappelijke waarde van topsport zichtbaar.

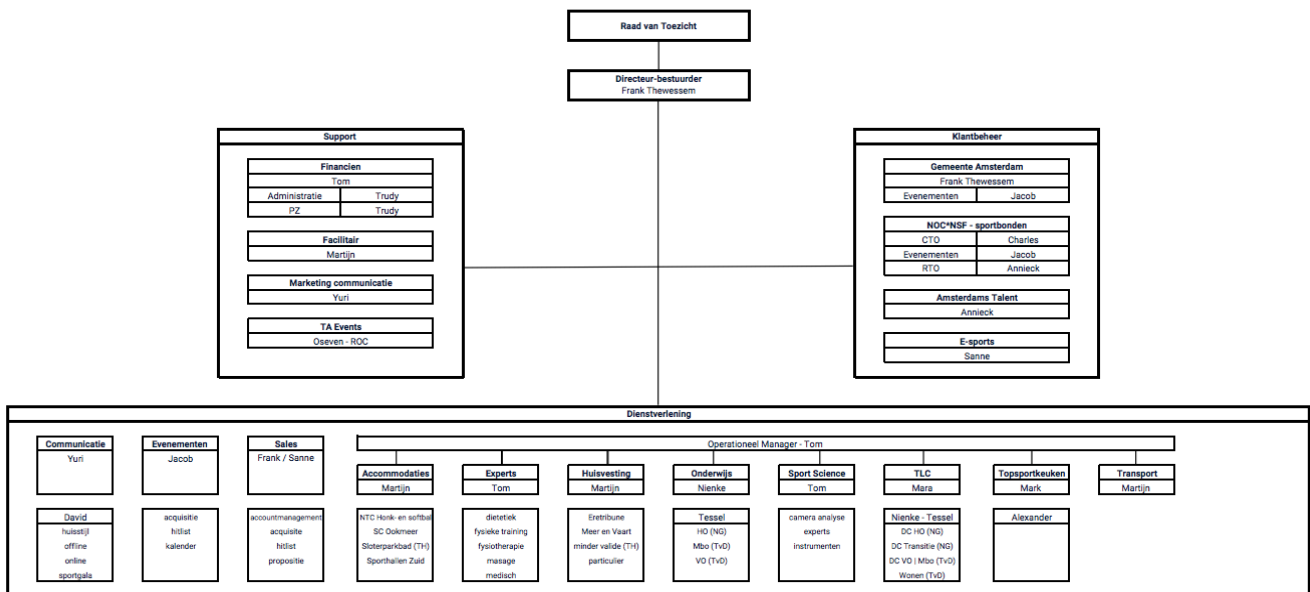
De visie van Topsport Amsterdam luidt als volgt:

“Talentvolle sporters wordt de kans geboden zich te ontwikkelen tot internationale medaillekandidaten. Deze sporters kunnen excelleren tijdens evenementen in de eigen stad en stimuleren op die manier de Amsterdamse breedtesport, waar weer nieuwe talenten uit voortkomen. De werkwijze van Topsport Amsterdam kenmerkt zich door winnaarsmentaliteit, denken in kansen, kennis van zaken, betrokkenheid en bovenal passie voor sport. Met een duidelijke focus op innovatie en creativiteit” (Topsport Amsterdam, 2018).

Topsport Amsterdam benoemt hierin de rol voor topsporters om door het excelleren tijdens evenementen, de breedtesport te stimuleren.

2.2 Organisatorische context

De organisatorische context beschrijft het netwerk van stakeholders rond Topsport Amsterdam en de verhouding tussen het CTO en Topsport Amsterdam. Topsport Amsterdam is een topsportorganisatie die de condities faciliteert waaronder topsporters in Amsterdam kunnen excelleren. Topsport Amsterdam is een stichting en heeft een bestuur en een Raad van Toezicht. De directeur van Topsport Amsterdam is in dienst van de stichting en maakt ook deel uit van het bestuur. Topsport Amsterdam wordt gefinancierd door Gemeente Amsterdam, NOC*NSF en sponsors.

Figuur 1. Organogram Topsport Amsterdam

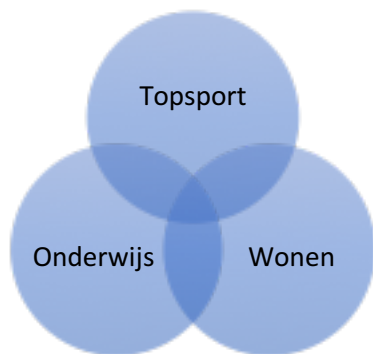
Topsport Amsterdam heeft van NOC*NSF de accreditatie als Centrum voor Topsport en Onderwijs ontvangen. Het CTO is onderdeel van Topsport Amsterdam. Omdat het CTO van Topsport Amsterdam geen eigen rechtsvorm heeft, ontvangt Topsport Amsterdam de subsidies van Gemeente Amsterdam en NOC*NSF die (deels) beschikbaar worden gesteld voor de CTO-programma's. De gelden die door NOC*NSF beschikbaar worden gesteld voor het Centrum van Topsport en Onderwijs, worden binnen Topsport Amsterdam apart voor het CTO verantwoord.

Topsport Amsterdam wordt onder andere gefinancierd door Gemeente Amsterdam. Topsport Amsterdam is de uitvoerende organisatie van het topsportbeleid van Gemeente Amsterdam. Zij worden geacht activiteiten uit te voeren voor het ontvangen van de subsidie, zoals onder andere het faciliteren van de CTO-programma's. Ter verantwoording van de subsidie van Gemeente Amsterdam wordt er ieder jaar door Topsport Amsterdam een jaarplan opgesteld. Tegelijkertijd heeft Topsport Amsterdam een adviserende rol over het beleid richting Gemeente Amsterdam.

Als onderdeel van Topsport Amsterdam, richt het CTO zich specifiek op de randvoorwaarden voor topsport en talentontwikkeling. Dit met als doel nationale en internationale kampioenen voort te brengen. Topsport Amsterdam huisvest verschillende sportprogramma's: talentenprogramma's en olympische programma's.

Bij Topsport Amsterdam, is de manager CTO verantwoordelijk voor de dagelijkse praktijk van de CTO-programma's. Hiervoor legt hij verantwoording af aan de directeur van Topsport Amsterdam, die vervolgens weer verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht (zie figuur 1).

Binnen het centrum voor topsport en onderwijs kunnen topsporters en topsporttalenten uit de aangesloten sporten in de driehoek topsport, onderwijs en wonen opereren (zie figuur 2). Hieronder wordt toegelicht welke rol deze drie onderdelen vervullen. De belangrijkste stakeholders waarmee Topsport Amsterdam samenwerkt in deze driehoek, worden toegelicht in de volgende paragraaf.

Figuur 2. Driehoek CTO

De sporttalenten die deel uitmaken van Topsport Amsterdam gaan vrijwel allemaal naar het voortgezet onderwijs. Om ervoor te zorgen dat sporters na hun sportcarrière aan het werk kunnen in de maatschappij, bereidt Topsport Amsterdam de sporters voor op een tweede carrière na(ast) de sport. Er wordt gestreefd naar een optimale afstemming tussen het trainen in een topsport- of talentenprogramma en het volgen van onderwijs. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met onderwijsstakeholders, zoals onder andere met het Calandlyceum.

Om de topsporters en topsporttalenten optimaal te faciliteren, worden verschillende sportaccommodaties door Topsport Amsterdam aangeboden. Deze sportaccommodaties verzorgen dagelijks het podium voor de trainingen van de sporters. Topsport Amsterdam werkt samen met onder andere Sporthallen Zuid en Sportcentrum Ookmeer.

Goede woonfaciliteiten zijn volgens Topsport Amsterdam belangrijk om de sporters te laten ontplooiën. Het vinden van een geschikte woning in Amsterdam op minimale afstand van onderwijs en sportaccommodaties is lastig. Topsport Amsterdam helpt sporters daarom bij het vinden van een geschikte woning. Om de sporters van huisvesting te kunnen voorzien, werkt Topsport Amsterdam samen met woningcorporaties De Key en Stadgenoot.

Om de sporters tijdens hun sportcarrière optimaal te begeleiden in de driehoek onderwijs, sport en wonen, ontvangen de sporters op verschillende manieren begeleiding. Hiervoor werkt Topsport Amsterdam met verschillende stakeholders samen, maar hebben ze ook kennis zelf in huis. Zo helpen Duale Carrière Begeleiders de sporters bij het inrichten van de combinatie tussen sporten, studeren en wonen in Amsterdam en werkt Topsport Amsterdam voor medische- en gezondheidsaspect voor de sporters samen met stakeholders als ManualFysion en De Sportartsen Groep.

De afgelopen jaren zijn er volgens Topsport Amsterdam zichtbare maatschappelijke doelen waargemaakt door sporters die zijn opgeleid in de CTO-programma's in Amsterdam. Zo benoemt Topsport Amsterdam als voorbeeld hiervan dat de eerste Nederlandse basketbalmedaille ooit behaald is door het Nederlands vrouwenteam onder de 20 jaar en de roeisters Ilse Paulis en Maaïke Head goud behaalden tijdens de Olympische Spelen van Rio de Janeiro. Tegelijkertijd geven zij aan dat er ook minder zichtbare maatschappelijke doelen zijn gehaald door Amsterdamse sporters uit het CTO. Zo hebben zwemtalenten Robin Neumann, Kira Toussaint en Esmee Vermeulen hun eindexamen goed afgerond (Topsport Amsterdam, z.d.). Door Topsport Amsterdam worden deze doelen gezien als maatschappelijke doelen. Er wordt echter niet in dit document benoemd waarom deze doelen gezien worden als maatschappelijk doelen.

2.2.1 Samenwerkende stakeholders

In deze paragraaf worden de stakeholders beschreven die zijn geïnterviewd. De stakeholders van Topsport Amsterdam worden in de volgende categorieën onderverdeeld: NOC*NSF, sportbonden, een onderwijsinstelling, een sportaccommodatie, een woonstichting, een organisatie uit het bedrijfsleven, een (para)medische en gezondheidsorganisatie, de gemeente en een innovatiecentrum. Deze verdeling is gebaseerd op de kernactiviteit van de organisaties. Het was niet mogelijk om alle stakeholders individueel te interviewen maar wel per categorie.

De selectie van respondenten is tot stand gekomen door eerst samen met de manager van het CTO alle stakeholders die zich bezighouden met de CTO-programma's in kaart te brengen. Vervolgens zijn de stakeholders geselecteerd die de grootste invloed en direct belang hebben bij de CTO-programma's van Topsport Amsterdam. Voor de selectie van de respondenten is rekening gehouden met de functietitel van de respondenten. Er is getracht een zo divers mogelijk respondentengroep samen te stellen, waarbij zoveel mogelijk functietitels zijn vertegenwoordigd. Vanwege het borgen van de anonimiteit van de respondenten is ervoor gekozen om deze functietitels niet te benoemen. Hiermee wordt voorkomen dat uitspraken zijn te herleiden naar individuele personen. Hieronder wordt besproken welke stakeholders dit zijn en hoe zij zich verhouden tot het CTO van Topsport Amsterdam.

NOC*NSF

Topsport Amsterdam krijgt een subsidie van NOC*NSF voor het faciliteren van het CTO. Hiermee is NOC*NSF een belangrijke financier van het CTO van Topsport Amsterdam. Ieder jaar legt Topsport Amsterdam verantwoording af over de besteding van de subsidiegelden. Om de kwaliteit van het Centrum voor Topsport en Onderwijs te waarborgen, is er een

accreditatiesysteem ontwikkeld. Het CTO wordt daarin getoetst op de volgende onderdelen: organisatie, infrastructuur, trainingsaccommodaties, onderwijs, huisvesting, experts/begeleiding en (para)medische voorzieningen. Een onafhankelijk bureau voert deze accreditaties uit en adviseert NOC*NSF hierover.

Sportbonden

Topsport Amsterdam huisvest verschillende sportprogramma's: talentenprogramma's en olympische programma's. De talentenprogramma's die Topsport Amsterdam faciliteert zijn: 3x3 basketbal, basketbal (m), basketbal (v), boccia, honkbal, roeien, rugby sevens, softbal en zwemmen. De olympische programma's die Topsport Amsterdam faciliteert zijn: roeien, zwemmen, softbal en boccia. Voor het faciliteren van deze programma's werkt Topsport Amsterdam samen met de sportbond van de desbetreffende sport. Waar Topsport Amsterdam een faciliterende rol op zich neemt, bepalen de sportbonden de trainingsprogramma's van de sport en voorzien zij de talentenprogramma's van een sportstaf.

Onderwijsinstelling

De sporttalenten die deel uitmaken van de CTO-programma's gaan vrijwel allemaal naar het voortgezet onderwijs. Topsport Amsterdam streeft voor de sporters naar een optimale afstemming tussen het trainen in een talentenprogramma en het volgen van onderwijs. Hiervoor hebben zij afspraken gemaakt met onderwijsstakeholders, zoals onder andere Calandlyceum. Dankzij een subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van het ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zijn er voor de sporttalenten een aangepast rooster, bijlessen van vakdocenten, digitaal onderwijs en extra studietoelagen mogelijk in vergelijking met het reguliere onderwijs (Reijgersberg & Elling, 2013). De overheid heeft als wens dat meer sporters in meer takken van sport deelnemen aan grote sportevenementen. Volgens het ministerie van OCW kunnen aanpassingen in het onderwijsprogramma's op de wedstrijd- en trainingsprogramma's het rendement verhogen en de uitval van talenten voorkomen (NOC*NSF, z.d.-c). Daarom stelt de Nederlandse overheid deze subsidie ter beschikking om scholen in het voortgezet onderwijs te faciliteren om sporttalenten met een officiële talentstatus te ondersteunen bij de combinatie topsport en onderwijs.

Sportaccommodatie

Volgens Topsport Amsterdam is de kracht van het CTO het situeren van het sporten, studeren en wonen voor de sporters in de nabijheid van elkaar. De sporttalenten kunnen gebruik maken van verschillende sportfaciliteiten die door Topsport Amsterdam worden aangeboden. Op en rondom deze trainingsaccommodaties faciliteert Topsport Amsterdam in sportmedische voorzieningen, coachruimtes, maaltijdvoorziening en krachttrainingsaccommodaties. Voor het beschikbaar maken en upgraden van de locaties wordt intensief samengewerkt tussen Topsport Amsterdam en Gemeente Amsterdam.

Woonstichting

Naast het faciliteren van huisvesting voor de sporters, speelt Topsport Amsterdam een belangrijke rol in het begeleiden van sporters op het vlak van zelfstandig wonen. Wanneer

sporters starten in een CTO-talentenprogramma, zijn ze gemiddeld 16 jaar oud. Om de stap te maken naar het zelfstandig wonen, kunnen de topsporters gebruik maken van de Duale Carrière begeleider als eerste aanspreekpunt.

(Para)medische en gezondheidsorganisaties

Als faciliterende stakeholders voor het medische- en gezondheidsaspect voor de sporters zijn de aangesloten medische en gezondheidsorganisaties belangrijke stakeholders voor Topsporters Amsterdam.

Voor de sporters worden fysieke trainers beschikbaar gesteld. Deze trainers richten zich op krachttraining van de sporters. Naast fysieke begeleiding krijgen de sporters ook sportmedische begeleiding. De Sportartsen Groep Amsterdam is de medische partner van Topsport Amsterdam. Sporters kunnen in het OLVG West gebruik maken van de voorzieningen in het topsport medisch centrum. De belangrijkste paramedische partner van Topsport Amsterdam is ManualFysion, de sportfysiotherapeut. Zij beschikken over topsportexpertise en hebben meerdere praktijken in en rondom de trainingsaccommodaties.

Gemeente Amsterdam

Als overheidspartner is Gemeente Amsterdam van belang voor Topsport Amsterdam. De uitvoering van het topsportbeleid van Gemeente Amsterdam ligt bij Stichting Topsport Amsterdam. Daarnaast ontvangt Topsport Amsterdam ieder jaar een subsidie waarvan een deel van dit geld beschikbaar wordt gesteld voor de CTO-programma's. Hiermee is Gemeente Amsterdam naast NOC*NSF een belangrijke financier van het CTO.

Met betrekking tot topsport ziet Gemeente Amsterdam de stad als een nationaal en internationaal erkende (top)sportstad met structurele faciliteiten voor topsporters en toptalent en aansprekende evenementen die bijdragen aan de sportieve uitstaling en maatschappelijke en economische ontwikkeling van de stad. De stad wordt gezien als een stad met een Olympische traditie en ambitie. Gemeente Amsterdam gelooft in de meerwaarde en de kracht van topsport, zowel voor de Amsterdammers als voor de stad (Gemeente Amsterdam, 2016). Hieruit is af te leiden dat Gemeente Amsterdam ervan overtuigd is dat topsport bijdraagt aan positieve maatschappelijke effecten en hiernaar handelt.

Om talenten uit Amsterdam te laten doorgroeien naar topsporters zijn volgens Gemeente Amsterdam de juiste technische begeleiding en condities nodig. Dit voor onder andere onderwijs, huisvesting en (top)accommodaties. Daarom draagt Amsterdam bij aan de ontwikkeling van Topsport Amsterdam door voldoende en geschikte (trainings-) accommodaties beschikbaar te stellen (Gemeente Amsterdam, 2016).

Innovatiecentrum

Amsterdam is in 2016 uitgeroepen tot Europese innovatiestad. Met de inhoudelijke support vanuit Amsterdam is in 2014 het Amsterdams Institute of Sport Science (AISS) opgericht dat vervolgens in 2016 is benoemd tot één van de drie Sportinnovatorcentra in Nederland. Het AISS is een samenwerkingsverband tussen de kennisinstellingen en gezondheidszorg, de VU,

het VUMC, de UvA, het AMC en de HvA. Het AISS werkt nauw samen met Topsport Amsterdam. De innovatieonderzoeken vanuit AISS worden uitgevoerd met behulp van de topsporters en toptalenten. Deze innovatieonderzoeken bieden volgens Gemeente Amsterdam een mogelijkheid om de meerwaarde van sport en bewegen in al haar facetten te bestuderen (Gemeente Amsterdam, 2016).

3 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt het theoretisch kader met betrekking tot maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam gepresenteerd. In het eerste deel van dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe betekenisgeving wordt gebruikt binnen dit onderzoek. Vervolgens wordt ingegaan op hoe het begrip discours zich verhoudt tot de betekenis die stakeholders en medewerkers geven aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Daarna wordt toegelicht op welke manier er richting wordt gegeven aan het begrip ‘maatschappelijke waarde’ in dit onderzoek.

3.1 Betekenisgeving

Het doel van dit onderzoek is inzicht vergroten in de betekenisgeving van stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde die de samenwerking met het CTO van Topsport Amsterdam voortbrengt.

In deze scriptie wordt de definitie van betekenisgeving van Weick (1995) gehanteerd. Hij beschrijft het begrip sensemaking als: ‘Sensemaking, is best described as a developing set of ideas with explanatory possibilities, rather than as a body of knowledge’ (Weick, 1995). Mensen interpreteren gebeurtenissen en vormen hun wereld door deze gebeurtenissen weer te plaatsen binnen bestaande referentiekaders. Volgens Weick (1995) veranderen deze betekenissen dan ook continu door nieuwe en oude ervaringen. Betekenissen van het heden steunen op betekenissen uit het verleden. Betekenisgeving kan alleen plaatsvinden in interactie met anderen, omdat door interactie, gezamenlijk een werkelijkheid van waarden wordt geconstrueerd (Weick, 1995).

3.2 Discoursen

Dit onderzoek is geschreven vanuit een Foucaultiaans perspectief. Een term die de Franse filosoof Michel Foucault in de sociale wetenschappen heeft geïntroduceerd, is de term discours (Calhoun, Gerteis, Moody, Pfaff, & Virk, 2012). Een discours is volgens Foucault: ‘een heersende zienswijze/opvatting over een begrip’. Door discoursen wordt de werkelijkheid gestructureerd en wordt betekenis gegeven aan die werkelijkheid (Montessori et al., 2012, p. 36). Gevormde discoursen lijken vanzelfsprekend en sturen vervolgens gedrag, ideeën en ervaringen. De manier waarop de wereld wordt gezien, is bepaald door discours. De discoursanalyse is erop gericht de structuren die ons wereldbeeld vormen, uit te lichten en ons bewust te maken van de invloed van het betreffende discours. Een discours kan ook gezien worden als een topje van de ijsberg waaronder een ideologie, ook wel de rest van de ijsberg, schuilgaat. De discoursen vormen normen en door deze normen worden mensen beïnvloed (Calhoun et al., 2012). Door kennis binnen een discours kunnen bepaalde praktijken ontstaan. Een dominant discours bevoorrecht bepaalde zienswijzen op een sociale realiteit waardoor bestaande machtsrelaties en sociale structuren worden gelegitimeerd (Willig, 2007).

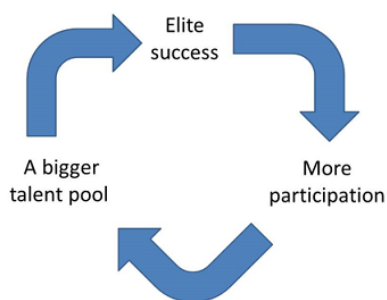
Aan de hand van een discoursanalyse wordt in dit onderzoek de betekenisgeving van de respondenten over de maatschappelijke waarde van een centrum voor topsport en onderwijs geanalyseerd. Nagegaan wordt in dit onderzoek of de betekenissen van respondenten deel uitmaken van een breder topsportdiscours en of dat topsportdiscours hun betekenisgeving

beïnvloedt. Een discours kan dus opgevat worden als de grotere ideeën en denkkaders die de betekenisgeving van mensen stuurt (Hajer, 1997).

3.2.1 Het topsportdiscours

Rond topsport heeft zich een discours ontwikkeld. Dit discours is de dominante zienswijze op de maatschappelijke betekenis van topsport. Het is gebaseerd op een ideologie over de positieve effecten die topsport op de samenleving heeft. Het topsportdiscours structureert de werkelijkheid, in de zin dat het normen bevat die topsportinvesteringen uit publieke en private middelen en support voor topsportorganisaties door publieke en private partners legitimeert. In een aantal wetenschappelijke publicaties is dat topsportdiscours uiteengezet en onderzocht. In dit onderzoek worden twee van deze artikelen behandeld. Deze artikelen geven meer inzicht in de inhoud en werking van het topsportdiscours in verschillende praktijken. Het eerste artikel heeft betrekking op het topsportdiscours in het overheidsbeleid van het Verenigd Koninkrijk. Het tweede artikel legt het topsportdiscours bloot dat is ontwikkeld rond de betekenis van collectieve nationale sportprestaties voor nationale trots.

Grix en Carmichael (2012) gaan in hun publicatie in op het discours waarom overheden investeren in topsport en kijken met name naar de Britse sportbeleidssector. Ze stellen de vraag waarom overheden topsport prioriteren en erin investeren. Deze vraag blijft volgens hen onbeantwoord. De reden waarom dit het geval is, ligt volgens Grix en Carmichael (2012) in de positieve, discursieve aard waarin het topsportbeleid is geformuleerd, waardoor er weinig mogelijkheden zijn om ‘anders’ te denken. Investeren in topsport worden zelden ter discussie gesteld, omdat sport positieve associaties heeft. Toch zouden investeringen van meer dan 300 miljoen pond voor een periode van drie jaar in een andere beleidssector veel uitleg en rechtvaardiging vereisen.

Figuur 3. Virtuous cycle (Grix en Carmichael (2012)).

In de publicatie benoemen Grix en Carmichael (2012) bepaalde overtuigingen. Bijvoorbeeld dat topsportsucces de participatie van de burgers bevordert. Zij benoemen de ‘virtuous cycle’ van sport, de filosofie achter het sportmodel van het Verenigd Koninkrijk. Deze cyclus gaat ervan uit dat topsportsucces leidt tot zowel internationale prestige voor de natie als een ‘feel-good-factor’ onder de bevolking. Nog belangrijker is dat er wordt gesuggereerd dat dit leidt tot een toename in deelname aan sport. Er wordt verwacht dat dit op zijn beurt weer leidt tot een gezondere bevolking en meer mensen om de kampioenen van de toekomst uit te kunnen kiezen (zie figuur 3). Dit zijn echter aannames die ten grondslag liggen aan dit sportmodel, zonder dat

deze zijn gebaseerd op breed, bestaand onderzoek en bewijs. Grix en Carmichael (2012) concluderen dat het besluit om een dergelijke hoge prioriteit aan topsport in het Verenigd Koninkrijk te geven, voornamelijk wordt gedreven door politieke en ideologische keuzes. Het lijkt erop dat deze keuzes niet beperkt zijn tot een bepaalde politieke partij, want de regeringen van 1995 tot 2011 hebben een door topsport geleid sportbeleidsdiscours gehandhaafd. Dit discours zorgt ervoor dat deze 'virtuous cycle', die op onbewezen aannames is gebaseerd, in stand wordt gehouden. Grix en Carmichael (2012) zien dan ook nog weinig tekenen dat het geloof in deze 'cycle' afneemt.

Van Hilvoorde, Elling en Stokvis (2010) verkennen in hun publicatie een verscheidenheid aan opvattingen over trots en nationaliteit in verband met succes in de topsport. Daarbij geven zij aan dat topsport vaak wordt beschouwd als een van de belangrijkste instrumenten om nationale trots te creëren en nationale cohesie te stimuleren. Er wordt gesteld dat sport mensen op veel manieren kan verenigen. Dit zou volgens hen de toenemende wereldwijde investeringen in topsport en het groeiende belang van de Olympische medaille-index kunnen verklaren. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar ook verrassend gezien de geringe aandacht die tot nu toe is besteed aan de betekenis van een medaille-index zelf en de mogelijke effecten die een bepaalde rangschikking op deze medaille-index zou kunnen hebben op de ervaring van nationale trots. De directe impact van een medailleklassering op nationale trots lijkt van ondergeschikt belang. Daarbij wordt naar voren gebracht dat het niet de medailles zelf zijn die een gevoel van verbondenheid creëren, maar alleen de verhalen met betrekking tot enkele van de uitstekende sportprestaties. Volgens de publicatie kunnen sportevenementen en sportsucces op verschillende manieren verband houden met nationale trots. In deze publicatie worden drie aspecten van nationale trots onderscheiden:

1. Nationale trots is een vrij stabiel kenmerk van landen, maar er wordt ervan uitgegaan dat specifieke gelegenheden (zoals sportsucces) kunnen leiden tot kleine en tijdelijke schommelingen. Om een positief effect op de nationale trots te creëren, moet de samenleving zich kunnen identificeren met sportprestaties die worden voorafgegaan door het gevoel bij een specifieke natie te horen.
2. Dit ondersteunt volgens de publicatie het idee dat nationale trots een tamelijk stabiel kenmerk van landen is en bepaalde activiteiten (zoals bijvoorbeeld sportsucces) kunnen leiden tot kleine en tijdelijke schommelingen. Nationale trots is vrij stabiel, het is er of het is er niet, het kan gevierd en levendig ervaren worden of niet. Dit is afhankelijk van de omstandigheden. Echter sluit dit niet aan bij de rol die van sport verwacht wordt. Namelijk dat door verhoogde investeringen in de sport, meer medailles worden gewonnen wat uiteindelijk het gevoel van nationale trots moet verhogen.
3. Er lijkt geen empirisch bewijs te zijn voor het concept van trots. Dit is impliciet aan de politieke retoriek die wordt gebruikt om de sportfinanciering te verhogen met als doel meer medailles te winnen voor het genereren van een toename van nationale trots.

In termen van blijvende effecten is het volgens de publicatie redelijk om aan te nemen dat er bepaalde grenzen zijn aan de rol die sportprestaties kunnen hebben bij het creëren van een gevoel van nationale trots.

De Nederlandse overheid investeerde in 2017 EUR 64,5 miljoen uit collectieve middelen in topsport (Dijk et al., 2018, p. 145). De overtuiging dat topsport burgers inspireert om aan het

sporten te gaan en topsportsuccessen de nationale trots van een land verhoogt, worden gebruikt als verantwoording van deze investering. Zoals in bovenstaande artikelen wordt benoemd, is deze verantwoording niet gebaseerd op empirisch bewijs en is er geen rechtstreeks verband tussen inspiratiewaarde en nationale trots. Ook zijn er nog geen andere onderzoeken die andere maatschappelijke effecten aantonen door middel van topsportsucces. Beide artikelen onderschrijven dat er sprake is van een topsportdiscours dat overheidsinvesteringen in topsport bijdragen aan positieve effecten in de maatschappij.

Dit onderzoek tracht te achterhalen in hoeverre de betekenissen die samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam geven, deel uitmaken van een breder discours over de maatschappelijke waarde van topsport.

3.3 Maatschappelijke waarde

In deze deelparagraaf wordt eerst ingegaan op het begrip publieke waarde. Vervolgens wordt deze waarde toegespitst op de publieke waarde van sport. Als laatste wordt ingegaan op hoe het begrip maatschappelijke waarde van topsport deel uitmaakt van het theoretisch kader in dit onderzoek.

Moore (1995) ziet public values in termen van de vele dimensies van waarde die een democratisch publiek zou willen zien en die worden geproduceerd door en weerspiegeld in de prestaties van de overheid. Organisaties in de publieke sector hebben de taak om publieke diensten te organiseren waarbij maatschappelijke waarde wordt gecreëerd. Dit geldt ook voor Topsport Amsterdam. Met de publieke diensten dragen deze organisaties bij aan het realiseren van wat voor burgers (democratisch publiek) van waarde is en wat voor de samenleving in het algemeen van waarde is (Moore, 1995). Volgens Moore (2013) is het erkennen en rapporteren van publieke waarde een vorm van verantwoording door de overheid. Het is volgens hem dan ook van belang om publieke waarde te meten, omdat het een gemeenplaats is dat 'je krijgt wat je meldt'. Gerapporteerde informatie speelt volgens hem een fundamentele rol bij het bepalen van activiteiten die aandacht krijgen van beleidsmakers.

In het artikel van Brookes en Wiggan (2009) wordt de combinatie tussen public value en sport gemaakt. Zij gaan in hun publicatie in op het concept van publieke waarde en hoe deze wordt gecreëerd bij de levering van sportdiensten door de organisatie Sport England. Sport England is een instantie binnen het Britse ministerie van Cultuur, Media en Sport. Het onderzoek vond plaats tegen een achtergrond van verschuivende prioriteiten na de toekenning van de Olympische Spelen van 2012 aan Londen. Het artikel benoemt dat het duidelijk is dat er verwachtingen zijn dat deze Olympische Spelen niet alleen gouden medailles moeten opleveren voor Groot-Brittannië, maar ook een gemeenschapsgeschiedenis achterlaat van toegenomen deelname aan sport en bredere regeneratieactiviteit. Het artikel betoogt dat dit een spel van 'twee helften' is waarin de eerste helft zich concentreert op 2012, terwijl de tweede helft zich ook bezighoudt met de nalatenschap. Brookes en Wiggan (2009) benoemen hierbij de moeilijkheden die er zijn bij het meten van de kwalitatieve aard van de publieke waarde van sport en dat deze maatschappelijke waarde eerst onderzocht moet worden, voordat het kan worden 'gecreëerd' zoals Moore (1995) dat benoemt. De stakeholders van Sport Engeland

willen graag dat de eindfocus van de Olympische Spelen ligt op het verbeteren van sociale en economische welvaart door sport. Brookes en Wiggan (2009) onderbouwen dat het regelen van een publiek gewaardeerde erfenis net zo belangrijk is als het succes van een land op de Spelen. Het doel om een breder begrip van de waarde van sport te ontwikkelen, moedigde Sport England aan om het potentiële nut van een publieke waardebenadering voor het vormgeven en vaststellen van hun visies en het meten van succes tegen hun doelstellingen te onderzoeken. Sport England ziet maatschappelijke waarde als het toevoegen van waarde aan het sociale, fysieke en economische welzijn van gemeenschappen en individuen door de deelname aan sport en fysieke activiteiten.

Waar Moore (1995) sprak over de 'creatie' van publieke waarde, is volgens Brookes en Wiggan (2009) binnen de sport de uitdaging het 'begrijpen' van publieke waarde voordat je verder kunt gaan naar het stadium van creatie. Het begrijpen van publieke waarde gaat over het samenbrengen van de kennis van publieke instellingen over het concept met hun kennis van waarden en behoeften, zoals uitgedrukt in een publieke waardevisie. Beide artikelen trekken geen eenduidige conclusie over de relatie tussen sport en maatschappelijke waarde.

Ook Posthuma en Horsting (2008) erkennen dat er geen eenduidige conclusie is te trekken tussen sport en maatschappelijke waarde, maar dat er wel al goede initiatieven zichtbaar zijn waarin sport bijdraagt aan maatschappelijke waarde. Om meer richting te geven aan het begrip 'maatschappelijke waarde', wordt in dit onderzoek het document 'Maatschappelijke waarde van sport' gebruikt, wat is geschreven naar aanleiding van het Olympisch plan 2028 (Posthuma & Horsting, 2008) en aansluit bij het realiseren van de top-10 ambitie in Nederland. 'Maatschappelijke waarde van sport' van Posthuma en Horsting (2008) als kader voor maatschappelijke waarde is eerder toegepast in bachelor scripties naar de maatschappelijke waarde bij andere CTO's en RTO's in Nederland (SERC, 2017). Je kunt zeggen dat dit gekozen kader onderdeel is van het topsportdiscours, omdat bij NOC*NSF de overtuiging heerst dat sport een positieve bijdrage levert aan de maatschappij.

Het Olympisch Plan 2028 is geschreven met als doel het realiseren van Nederland als sportland op Olympisch niveau, dat mogelijk resulteert in kandidaatstelling voor het organiseren van de Olympische en Paralympische spelen van 2028. In het visiedocument 'Maatschappelijke waarde van sport' wordt maatschappelijke waarde onderverdeeld in 'maatschappelijke thema's' en in 'sportwaarde'. Bij de maatschappelijke thema's gaat het om de inzet van (top)sport als middel voor maatschappelijke vraagstukken en wordt uitgegaan van het feit dat (top)sport een bijdrage kan leveren aan het aanpakken van complexe maatschappelijke kwesties. De samenstelling van de zes deelthema's is de afgelopen twee jaren onderhevig geweest aan wijzigingen en voortschrijdend inzicht. Dit heeft eind 2008 geresulteerd in een keuze voor de volgende zes deelthema's: gezondheid, sociale cohesie, onderwijs & carrière, duurzaamheid, economie en innovatie. In de praktijk zullen deze zes thema's niet altijd goed kunnen worden onderscheiden, er is een onderlinge samenhang en wisselwerking.

Bij sportwaarde gaat het om de vraag wat sport kan betekenen in de persoonlijke ontwikkeling van mensen, met als doel dat sport optimaal gaat bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling.

Er valt geen eenduidige conclusie te trekken over sport en maatschappelijke waarde. Echter, veel goede initiatieven van de maatschappelijke waarde van sport zijn (op een deelthema) in de praktijk waarneembaar. Lang niet duidelijk is in hoeverre het CTO en talentontwikkeling bijdragen aan de maatschappelijke thema's die Posthuma en Horsting (2008) onderscheiden. Daarom worden aan de hand van deze maatschappelijke thema's de samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam in de interviews over maatschappelijke waarden van het CTO van Topsport Amsterdam bevroegd en wordt er gekeken in hoeverre de samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam van Topsport Amsterdam betekenis geven aan deze thema's als maatschappelijke waarden van het CTO van Topsport Amsterdam. Aan de hand van deze betekenisgeving kan worden nagegaan of zij onderdeel zijn van een breder topsportdiscours dat invloed uitoefent op gedrag, ideeën en ervaringen ten aanzien van het creëren van maatschappelijke waarde door het CTO van Topsport Amsterdam.

4 Literatuurstudie

In dit hoofdstuk wordt de literatuur met betrekking tot maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam gepresenteerd. De literatuurstudie bestaat uit drie delen. Het eerste deel gaat in op wat er in de literatuur bekend is over de maatschappelijke waarde van topsport en talentontwikkeling. Het tweede deel gaat in op de facetten waarmee een sporttalent te maken krijgt tijdens zijn ontplooiing. Het derde deel gaat in op de literatuur over de maatschappelijke waarde van Centra voor Topsport en Onderwijs.

4.1 Maatschappelijke betekenis van topsport

In deze paragraaf wordt een theoretische verdieping beschreven ten aanzien van de maatschappelijke waarde van topsport. Waar Posthuma en Horsting (2008) in de zes thema's beschrijven wat momenteel maatschappelijke kwesties zijn en waar sport een positieve bijdrage aan kan leveren, gaan Van Bottenburg et al. (2012) in hun onderzoek in op de maatschappelijke betekenis specifiek van topsport. Zij benoemen dat deze maatschappelijke betekenis van topsport bestaat uit invloeden en effecten die kunnen worden geordend. Volgens Van Bottenburg et al. (2012) zijn in de literatuur vier overkoepelende waarden te onderscheiden, welke aansluiten bij het discours dat topsport publieke waarde creëert. De literatuurstudie van Bottenburg et al. (2012) bekijkt deze waarden op kritische wijze en neemt deze waarden niet als vanzelfsprekend aan.

De maatschappelijke betekenis van topsport bestaat volgens Van Bottenburg et al. (2012) uit vier overkoepelende waarden:

1. De ontplooiingswaarde
2. De inspiratiewaarde
3. De identificatiewaarde
4. De economische waarde

Hieronder wordt toegelicht waarom deze waarden relevant zijn in het kader van dit onderzoek, beginnend bij de ontplooiingswaarde.

In de publicatie wordt de ontplooiingswaarde gezien als de ontplooiingskansen van de sportieve getalenteerde mensen in de samenleving en wat dit voor betekenis heeft voor de maatschappij. Dat is interessant in het kader van dit onderzoek, omdat het betrekking heeft op de getalenteerde sporters die deel uitmaken van Topsport Amsterdam. In de publicatie wordt benoemd dat sport atleten de kans op persoonlijke ontplooiing biedt. Dit kan zijn bij de sporter die zich wel wil verbeteren of bij een sporttalent die de top wil bereiken, maar ook bij de ex-sporter die de ervaringen meeneemt in zijn verdere leven. Volgens Sotiriadou (2005) ondersteunt de ontplooiingswaarde de andere drie waarden die van sport uitgaan.

In de publicatie van Van Bottenburg et al. (2012) wordt benoemd dat de ontplooiing van een sporttalent verschilt van de ontwikkeling van talenten op andere gebieden. Topsport vergt over het algemeen grote lichamelijke inspanningen en tevens vindt de ontwikkeling plaats in een levensfase waarbij ook belangrijke andere levensbepalende ontwikkelingen zich voltrekken, zoals o.a. de sociaalpsychologische ontwikkeling van kind tot volwassenen.

Van Bottenburg et al. (2012) benoemen hierbij de verantwoordelijkheid van de samenleving, waarin sportieve talenten worden gestimuleerd om zich optimaal te ontplooien en in hun tak

van sport te excelleren. Dit vraagt om voorwaarden vanuit de maatschappij waardoor de persoonlijke ontwikkeling op het gebied van sport samen kan gaan met ontwikkelingen op andere gebieden zoals school, werk, etc.

Als tweede waarde wordt de inspiratiewaarde benoemd. Van Bottenburg et al. (2012) benoemen in hun publicatie dat vele mensen zich laten inspireren door (top)sport. In het topsportbeleid wordt vaak naar deze inspiratiewaarde verwezen. Dit geldt voor het sportbeleid in zowel Nederland (zie bijvoorbeeld NOC*NSF 2009a, 2010; VWS 2005, 2008a) als het sportbeleid in het buitenland (Donnelly et al., 2011). Dit ter legitimering van investeringen in het topsportsysteem en topsportevenementen, zoals eerder besproken in het theoretisch kader. Ook in deze publicatie komt de vraag naar voren in hoeverre en op welke wijze de inspiratiewaarde daadwerkelijk tot uitdrukking komt in de maatschappij (van Bottenburg et al., 2012).

In het sportbeleid wordt inspiratiewaarde op twee manieren toegepast. Enerzijds wordt verondersteld dat de inspiratiewaarde ervoor zorgt dat mensen de sport gaan volgen, bijvoorbeeld bij sportevenementen. Deze sportevenementen creëren betrokkenheid, trots en sociale binding bij de mensen. Anderzijds wordt in het sportbeleid ook verondersteld dat inspiratiewaarde van topsport mensen aanzet zelf actief te gaan sporten. De maatschappelijke betekenis van deze inspiratiewaarde zou dan zijn dat topsport een (omvangrijk) publiek creëert waarmee het voorziet in de mogelijkheid en behoefte tot vermaak en plezierige opwinding, betrokkenheid, identificatie, trots, sociale binding en economische waarde creatie en waarvan de effecten ook kunnen uitgaan op de sportbeoefening. Er wordt met deze inspiratiewaarde een koppeling gemaakt tussen de top- en breedtesport. Van Bottenburg (2002, 2003) beschrijft de beoogde positieve wisselwerking tussen topsport en breedtesport als de 'double pyramid theory'. De breedtesport is met duizenden sportbeoefenaars de aanvoerfunctie voor het Nederlands topsporttalent, waar dit sporttalent vervolgens een aanjaagfunctie heeft. Het Nederlands topsporttalent functioneert als rolmodel en stimuleert de duizenden sportbeoefenaars weer om actief te gaan sporten en bewegen. Het effect van de breedtesport op de topsport is wel veel groter dan omgekeerd. Er is dan ook een gebrek aan empirisch bewijs waarin wordt bewezen dat investeringen in topsport de breedtesport bevorderen (van Bottenburg et al., 2012).

De derde veronderstelde waarde, is identificatiewaarde. Dit is de invloed van de topsport op sociale verbondenheid en nationale trots. Volgens Van Bottenburg et al. (2012) volgen veel mensen topsport omdat ze zichzelf identificeren met een sporter of een team. Deze betrokkenheid kan voortkomen uit het zelf beoefenen van de sport, waarbij de topsporters een soort spiegel vormen voor het hoogst haalbare niveau in de betreffende sport. Ook kent identificatie sociale aspecten, waaronder regionale of nationale representatie, als geslacht, etnische afkomst of fysieke beperkingen. In de samenleving, waarin sociale cohesie onder druk staat vanwege maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering, secularisering, multiculturalisering en globalisering, wordt de verbroederende werking van topsport gezien als een van de meest belangrijke tegenkrachten gezien voor de maatschappij (Bairner, 2001, van Bottenburg & Schuyt, 1996; Giulianotti & Robertson, 2007, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 1999). De publicatie benoemt ook de kritische kijk op deze identificatiewaarde

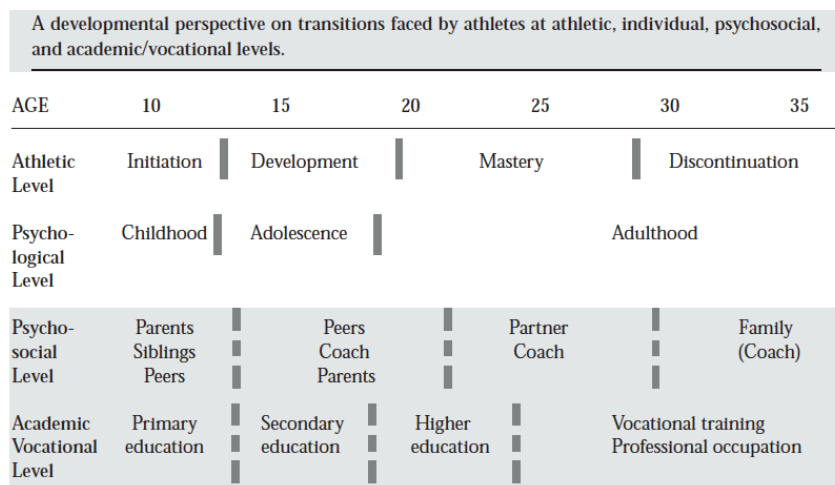
en benoemt het artikel van Hilvoorde et al. (2010) waarin wordt beschreven dat nog niet empirisch is onderbouwd dat topsportinvesteringen leiden tot nationale trots, sociale cohesie en internationale prestige.

De vierde maatschappelijke waarde die wordt benoemd is economie (van Bottenburg et al., 2012). In de publicatie wordt benoemd dat sportorganisaties, bedrijfsleven en media de effectieve ‘golden triangle’ vormen die de uiteindelijke economische waarde van topsport bepaalt. Zij maken mogelijk dat topsport aantrekkelijk is en wereldwijd miljardenpubliek trekt, maar profiteren er tegelijkertijd ook van. Aangezien deze scriptie niet ingaat op de impact van topsportevenementen, wordt er in dit hoofdstuk niet verder ingegaan op dit onderdeel van economische waarde.

In dit onderzoek wordt gekeken wat de betekenisgeving is van samenwerkende stakeholders en/of medewerkers aan deze vier overkoepelende waarden als onderdeel van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

4.2 Holistisch perspectief op talentontwikkeling

Volgens Sotiriadou (2005) biedt topsport kansen op ontplooiing, zoals bijvoorbeeld voor de getalenteerde jonge sporter die droomt van de top. Volgens Van Bottenburg (2003) kan het een maatschappelijke verantwoordelijkheid worden genoemd om dergelijke sportieve talenten kansen te bieden om zich op hun terrein te ontwikkelen. Van Bottenburg et al. (2011) hebben een literatuurstudie gedaan naar de maatschappelijke betekenis, in opdracht van ministerie van VWS. In deze literatuurstudie wordt benoemd dat wanneer sportieve talenten worden gestimuleerd om zich maximaal te ontplooiën en in hun tak van sport te excelleren, het ook belangrijk is om voorwaarden te scheppen waardoor de persoonlijke ontwikkeling op sportief vlak hand in hand kan gaan met ontwikkelingen op andere gebieden.

Note. A dotted line indicates that the age at which the transition occurs is an approximation.

Figuur 4. Holistisch Atletisch Carrière Model

Wylleman en Lavallee (2004) benoemen dat een sporter in zijn topsportcarrière verschillende transitieën doormaakt. Stambulova (2003) definieert deze transitie, gericht op sport, als volgt:

“voorspelbare overgangsfasen tussen aangrenzende fasen van de sportcarrière of minder voorspelbare overgangsfasen veroorzaakt door bepaalde situaties in de carrière of het leven van de atleten” (p. 98). Het Holistisch Atletisch Carrière model van Wylleman, Reints en De Knop (2013), brengt deze transitie in kaart. Zie voor dit model figuur 4. De kern van dit model is dat alle actoren in het topsportbeleid vanuit een holistisch perspectief met de verschillende transitie in het leven van een jonge topsporter rekening moeten houden, zoals transitie op atletisch, psychologisch, psychosociaal, academisch, beroepsmatig en financieel niveau. Met dit model willen Wylleman et al. (2013) aangegeven dat de ene transitie niet los is te zien van de andere en dat ook verschillende actoren invloed hebben op een sporter. Dit model sluit aan op het doel waarom het CTO is opgericht, namelijk om de transitie in verschillende levenssferen met elkaar te verbinden en begeleiden: de sportieve (talentontwikkeling in de sport), psychologische (volwassenwording), psychosociale (zelfstandig wonen) en opleidings-sfeer (school).

Zoals eerder in het onderzoek wordt benoemd, hechten zowel NOC*NSF als de Nederlandse overheid waarde aan het volgen van onderwijs door topsporttalenten op Topsport Talentscholen. Dit blijkt uit de investeringen die zowel NOC*NSF als de Nederlandse overheid doen in topsport, waarvan een deel van deze subsidie gaat naar Topsport Talentscholen. Deze combinatie tussen topsport en onderwijs is al meerdere malen onderzocht. De resultaten van enkele wetenschappelijke publicaties worden hieronder besproken.

Heijden et al. (2012) hebben de Topsport Talentscholen geëvalueerd en richten zich in hun onderzoek op de volgende vraag: doen topsporttalenten op Topsport Talentscholen het beter in de combinatie sport en onderwijs dan topsporttalenten op andere schooltypen? Daarnaast stelden zij de vraag in hoeverre Topsport Talentscholen de schoolprestaties en het beweeggedrag van de ‘reguliere’ leerlingen beïnvloeden. Het onderzoek laat zien dat talenten die voor een Topsport Talentschool kiezen, meer trainen dan de talenten op een reguliere school. Er is niet meer uitval in de sport vergeleken met de topsporttalenten die onderwijs op een andere type school volgen. De talenten hebben de mogelijkheid om school en sportbeoefening beter te kunnen combineren. Er is geen bewijs dat meer talenten de top halen door het volgen van onderwijs op een Topsport Talentschool. Mogelijk hangt dit samen met een oververtegenwoordiging van bepaalde takken van sport op Topsport Talentscholen, zoals turnen en tennis.

Het onderzoek van Van Rens, Elling en Reijgersberg, (2015) sluit aan bij deze laatste uitspraak. Zij hebben in hun onderzoek gekeken naar de effecten van het bijwonen van een Topsport Talentschool op de sport- en onderwijsprestaties van topsporttalenten. De resultaten van dit onderzoek geven ook aan dat deelname aan een Topsport Talentschool geen invloed heeft op de huidige en hoogst behaalde sportprestaties van topsporttalenten (zowel op talenten- als op senior niveau). Evenmin waren talenten die op een Topsport Talentschool zaten, meer tevreden over de combinatie van school en sport en waren ze meer gemotiveerd voor hun sport. Het onderzoek van Van Rens et al. (2015) benoemt de negatieve gevolgen van het volgen van onderwijs op Topsport Talentscholen. In de resultaten wordt aangegeven dat talenten die op een Topsport Talentschool hebben gezeten, minder gemotiveerd waren om het goed te doen op

school; ze behaalden ook een lager opleidingsniveau, zowel in het voortgezet onderwijs als in het vervolgonderwijs. In het onderzoek van Heijden et al. (2012) kon ook niet de positieve werking van het volgen van onderwijs op een Topsport Talentschool worden bevestigd. In dit onderzoek werden nauwelijks verschillen gevonden in de uiteindelijk behaalde sportprestaties op latere leeftijd door talenten die onderwijs volgden op een Topsport Talentschool en talenten die onderwijs volgden in het reguliere onderwijs.

Soortgelijk onderzoek is gedaan in België en Duitsland (de Bosscher & de Croock 2010; Emrich, Fröhlich, Klein & Pitsch, 2009). Dit onderzoek laat zien dat de sporttalenten op een Topsport Talentschool dezelfde gemiddelde examencijfers behalen als sporttalenten op een reguliere middelbare school. Dit ondanks een grotere trainingsintensiteit en aanmerkelijk minder contacturen. Wel hebben sporttalenten op een reguliere middelbare school veelal meer tijd nodig voor het behalen van hun schooldiploma en stromen vaker af naar een lager onderwijsniveau. Een belangrijke verklaring hiervoor lijkt een lagere schoolmotivatie gekoppeld aan een grotere sportambitie (Heijden et al., 2012). Volgens het onderzoek van Heijden et al. (2012) zijn met name sporttalenten in sporttakken met een grote internationale concurrentie en een hoge trainingsintensiteit, extra gebaat bij het volgen van onderwijs op een Topsport Talentschool.

Hoewel de overheid subsidies beschikbaar stelt voor het volgen van onderwijs op een Topsport Talentschool, worden de positieve effecten hiervan in de literatuur niet bevestigd. De overheid verwacht dat het volgen van onderwijs op een Topsport Talentschool bijdraagt aan het succesvol doorlopen van de topsportcarrière in combinatie met de onderwijs carrière. Deze combinatie zou moeten bijdragen aan de persoonlijke ontplooiing van de sporttalenten, wat gezien wordt als een maatschappelijke waarde.

4.3 Maatschappelijke waarde van CTO's en RTO's

Zoals eerder in het onderzoek is benoemd, hebben Van Genderen en De Boer (2018) recent onderzoek gedaan voor NOC*NSF naar de maatschappelijke waarde van enkele CTO's en RTO's in Nederland. In hun onderzoek ontbrak het CTO van Topsport Amsterdam. In dit onderzoek worden net als bij het onderzoek van Van Genderen en De Boer (2018) de zes deelthema's van Posthuma en Horsting (2008) gebruikt, hoewel in dit onderzoek wordt gefocust op de discoursanalyse waarbij wordt nagegaan welk discours achter het functioneren van het CTO van Topsport Amsterdam schuilgaat. De maatschappelijke waardes die uit het onderzoek van Van Genderen en De Boer naar voren kwamen, worden hieronder besproken.

Uit het onderzoek blijkt dat de stakeholders van de CTO's en RTO's van mening zijn dat de organisaties meer potentie hebben om de maatschappelijke waarde van de samenwerking te vergroten. De stakeholders zien dan met name kansen op het gebied van innovatie, onderwijs en sociale cohesie. De meest zichtbare resultaten van de samenwerkingen zijn te zien op het gebied van onderwijs, duurzaamheid en sociale cohesie. Innovatie wordt hierbij het minst genoemd.

Concrete voorbeelden van opbrengsten van de betreffende CTO en RTO's zijn in het onderzoek van Van Genderen en De Boer (2018) beperkt naar voren gekomen. De waarde die vanuit de CTO en RTO's naar voren is gekomen, zit in de talenten en topsporters, maar ook in de

personen en de organisaties om hen heen. De talenten worden hierbij nadrukkelijk gezien als rolmodellen en inspiratiebronnen voor de toekomst.

Wat betreft economie als maatschappelijke waarde, kwam naar voren dat de stakeholders de economische waarde van CTO/RTO's als meerwaarde zijn voor het imago van de stad, regio of samenwerkende organisaties. Daarnaast gaven enkele stakeholders aan dat er extra inkomsten zijn gegenereerd door de samenwerking met het CTO/RTO en waardevolle samenwerking zouden volgens enkelen leiden tot nieuwe business. Als laatste op het gebied van economie als maatschappelijke waarde werd genoemd dat het CTO/RTO zelf direct tot extra werkgelegenheid leidt.

Door het fungeren als rolmodel dragen volgens het onderzoek sporters, talenten, koks en trainers bij aan de maatschappelijke waarde van gezondheid. Er wordt verwacht dat zij mensen kunnen inspireren door hun ervaring in de topsport. Deze inspiratiewaarde geldt ook voor paralympische sporters die een voorbeeldrol hebben voor mensen met een beperking om te gaan sporten. Een andere waarde was de kennis en de processen die vanuit de samenwerking tussen het CTO/RTO met de stakeholders worden gedeeld in de maatschappij.

Binnen het thema sociale cohesie kwam de waarde van topsporters, talenten, de staf en de locatie naar voren om sociale aspecten als trots en binding met de regio te bereiken. Ook werd de verbindende rol van sport genoemd, waarbij er binnen onderwijsinstellingen wordt geobserveerd dat de sporters elkaar op een positieve manier opzoeken.

Wat betreft onderwijs als maatschappelijke waarde, wordt in het onderzoek de samenwerking tussen de RTO's/CTO's en de Topsport Talentscholen getypeerd als goed werkend. De meest genoemde maatschappelijke waarde voor onderwijsinstellingen waarbij sporters al dan niet een speciale onderwijsregeling hebben, is dat de opzet van de regeling en de daaraan gekoppelde onderwijsdiensten nu ook gedeeld worden met talenten uit andere sectoren dan sport. Ook het onderwerp duale carrière kwam vaker terug. Hierin is volgens het onderzoek het CTO waardevol bij het delen van ervaringen en daarmee het helpen realiseren van carrière vormende programma's. Ook worden verdergaande samenwerkingen met het onderwijs genoemd in relatie tot verbetering van talentherkenning en als laatste worden de karaktereigenschappen van de sporters in het algemeen van waarde kunnen zijn voor de samenleving. Zo worden deze jonge mensen geleerd om te komen tot zelfkennis, prioriteiten te stellen en om te gaan met druk. Als maatschappelijke waarde van het thema duurzaamheid leidt de samenwerking tussen een CTO en een onderwijsinstelling met een sportaccommodatie tot een goede bezetting van de sportfaciliteiten, waardoor er optimaal gebruik wordt gemaakt van de accommodatie. Ook wordt de kennis en ervaring die is opgedaan door de sporters, trainers en andere medewerkers als duurzaam ervaren als deze wordt doorgegeven aan nieuwe generaties en deze kennis zich steeds meer verspreid.

De laatste maatschappelijke waarde die wordt benoemd is innovatie. Door meerdere respondenten werden de aanwezige technieken en sport specifieke innovaties genoemd in relatie met de internationale aandacht die het trekt. Hiermee sterken het CTO en de innovatiestakeholders het Nederlandse imago als innovatieland. Ook worden innovaties door de topsport getest en vervolgens onder de aandacht gebracht bij een breder publiek. Dit werd vooral door de overheidsinstanties gezien als iets waardevols.

Echter blijken de CTO's en de RTO's weinig concrete spin-off te creëren. Het lukt nog niet om substantiële stromen van private financiering te verwezenlijken om hiermee uiteindelijk zelfvoorzienend te zijn. Overheidsbemoediging zal voornamelijk dus cruciaal blijven (van Genderen & de Boer, 2018).

5 Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de gekozen methodologie uiteengezet. Na het onderzoeksperspectief en de keuze voor de desbetreffende respondenten te hebben toegelicht, zal worden ingegaan op de onderzoeksmethoden, de data-analyse en het datamanagement. Aan het einde van dit hoofdstuk wordt de validiteit, betrouwbaarheid en de rol van de onderzoeker besproken.

5.1 Kwalitatief onderzoek

In dit onderzoek is gekozen voor een interpretatieve kwalitatieve onderzoeksbenadering, omdat dit de mogelijkheid biedt om de wereld te zien door de ogen van de onderzochten en tevens poogt te achterhalen op welke manier mensen betekenis geven aan hun omgeving (Boeije, 2014; Bryman, 2015). Dit onderzoek richt zich op betekenisgeving ten aanzien van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam, omdat er getracht wordt te onderzoeken of de betekenissen een bepaald discours vormen die invloed heeft op de werkelijkheid. Gedurende het onderzoek verplaatste de onderzoeker zich in de respondenten, waarbij de werkelijkheid van de respondenten centraal staat (Bryman, 2015). Met dit onderzoek is gepoogd te ontdekken welke betekenissen stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam toekennen aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Door de ervaringen en meningen van deze stakeholders en medewerkers als startpunt te nemen en te koppelen aan de vergaarde literatuur en theorie, ontstaat er een beter beeld of de betekenissen die samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam deel uitmaken van het bredere topsportdiscours of dat zij een eigen discours hanteren ten aanzien van deze maatschappelijke waarde.

5.2 Respondenten

Voor het verzamelen van data voor het onderzoek hebben in totaal 1 focusgroep en 11 diepte-interviews plaatsgevonden. Aan de focusgroep hebben in totaal 5 medewerkers van Topsport Amsterdam deelgenomen die zich bezighouden met de werkzaamheden van het CTO van Topsport Amsterdam. Voor de diepte-interviews zijn in totaal 11 stakeholders geïnterviewd. De betekenis die de stakeholders geven aan maatschappelijke waarde kan per stakeholder verschillen. Daarom zijn de organisaties onderverdeeld in NOC*NSF, sportbonden, onderwijsinstelling, sportaccommodatie, woonstichting, organisatie uit het bedrijfsleven, (para)medische en gezondheidsorganisatie, gemeente en een innovatiecentrum

Er is gekozen voor dit brede palet van respondenten, om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de betekenissen die respondenten aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam toekennen. Hiervoor is als uitgangspunt genomen welke samenwerkingsstakeholders naar verwachting de meeste wederzijdse waarde hebben met Topsport Amsterdam. Uiteindelijk zijn de elf belangrijkste huidige en potentiële stakeholders geselecteerd. Deze selectie staat centraal in de uitvoeren van het onderzoek.

5.2.1 Selectie respondenten focusgroep

Bij Topsport Amsterdam houden zes medewerkers zich (onder andere) bezig met de werkzaamheden rondom de CTO-programma's, zoals duale carrière begeleiding, leefstijlcoaching en het managen van het CTO van Topsport Amsterdam. Deze medewerkers werken intensief samen met de betrokken stakeholders. Aan de focusgroep hebben vijf van deze zes medewerkers deelgenomen. De zesde medewerker is betrokken geweest bij de opzet van dit onderzoek. Deze medewerker heeft advies gegeven tijdens de opzet van dit onderzoek en heeft meegedacht in de keuze voor respondenten. Daarom is gekozen om deze medewerker niet deel te laten nemen aan de focusgroep. De vijf medewerkers zijn benaderd door middel van een email en hebben allemaal de uitnodiging geaccepteerd.

5.2.2 Selectie respondenten semigestructureerd diepte-interviews

Allereerst is er door de onderzoeker een lijst opgesteld van stakeholders die intensief samenwerken met het CTO van Topsport Amsterdam. Vervolgens heeft de manager van het CTO van Topsport Amsterdam hiernaar gekeken en is gezamenlijk met de onderzoeker tot een definitieve lijst van stakeholders gekomen. Vervolgens heeft de onderzoeker de contactgegevens van de manager ontvangen en heeft zij de respondenten door middel van een uitnodiging via de mail benaderd. Hierin is onder andere benoemd dat de anonimiteit van de deelnemers wordt gewaarborgd en de geluidsopnames na de definitieve beoordeling van het onderzoek worden verwijderd. Om anonimiteit te waarborgen zijn in Hoofdstuk 6 Resultaten, pseudoniemen voor de deelnemende stakeholders gebruikt. Dertien stakeholders hebben een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan een interview voor dit onderzoek. Elf stakeholders hebben de uitnodiging geaccepteerd en daarbij heeft de onderzoeker de interviews afgenomen. Twee respondenten hebben de uitnodiging voor een interview afgewezen. Deze interviews hebben dan ook niet plaatsgevonden. Bij één van de elf interviews namen twee respondenten van de betreffende organisatie deel aan het interview.

5.3 Onderzoeksmethoden

5.3.1 Semigestructureerd focusgroep interview

In het onderzoek is gekozen voor een focusgroep met alle medewerkers die zich bezighouden met de werkzaamheden van de CTO-programma's van Topsport Amsterdam, omdat in deze vorm de interactie tussen de deelnemers centraal staat (Van Assema, Mesters & Kok, 1992, p. 431). Door deze interactie is mogelijk gemaakt dat deelnemers inzichten delen die in bijvoorbeeld individuele interviews minder snel naar voren komen. De onderzoeker is in deze focusgroep de gespreksleider geweest. De semigestructureerde focusgroep is bedoeld om antwoord te geven op de deelvraag: welke betekenis geven de medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam? De onderzoeker is de focusgroep gestart met een toelichting van het onderwerp en het verloop van de focusgroep. Voor de medewerkers is de onderzoeker een bekende, dus zij hoefde zich niet voor te stellen. Vervolgens heeft de onderzoeker de vijf medewerkers allemaal drie minuten gegeven om te benoemen wat volgens hem of haar de maatschappelijke waarde is van het CTO van Topsport Amsterdam. Na de eerste ronde heeft de onderzoeker een schema uitgedeeld. Zie hiervoor Bijlage 1. Op dit schema staan de zes maatschappelijke thema's: gezondheid, sociale

cohesie, onderwijs & carrière, duurzaamheid, economie en innovatie. Op dit schema hebben de medewerkers aangegeven of bij dit thema een maatschappelijke waarde door het CTO van Topsport Amsterdam wordt gecreëerd en eventueel met welke partner dit wordt gedaan. Als laatste is ingegaan op hoe deze maatschappelijke waarden verder ontwikkeld moeten worden volgens de medewerkers. De focusgroep duurde anderhalf uur.

5.3.2 Semigestructureerd diepte-interviews

Naast de focusgroep, zijn semigestructureerde diepte-interviews afgenomen bij stakeholders van Topsport Amsterdam. Deze vorm bood de mogelijkheid om eenvoudig door te vragen op thema's die door geïnterviewde aan de orde zijn gesteld. Bij dergelijke interviews staat de beleving en betekenisgeving van de geïnterviewde centraal (Boeije, 2014). De keuze voor semigestructureerde interviews sluit aan bij een interpretatief perspectief en een kwalitatieve onderzoeksmethode. Edwards en Skinner (2010) omschrijven een semigestructureerd interview als een gesprek waarbij aan de hand van een topiclist informatie wordt verzameld gericht op de vraagstelling. Deze topiclijst is in eerste instantie opgesteld op basis van het vraagstuk en de literatuur. In het interview is er geen vaste volgorde in de vragen. Dit hangt af van het verloop van het gesprek (Edwards & Skinner, 2010). Uit eerder onderzoek blijkt dat 'maatschappelijke waarde' een lastig te definiëren begrip is (Brookes & Wiggan, 2009). Daarom leent dit gespreksonderwerp zich voor 1 op 1 methodiek. In deze interviews is als eerste ingegaan op wat volgens de stakeholder de belangrijkste maatschappelijke waarden van het CTO van Topsport Amsterdam zijn. Vervolgens is gevraagd hoe de stakeholders deze maatschappelijke waarde zien ten aanzien van de zes maatschappelijke thema's: gezondheid, sociale cohesie, onderwijs & carrière, duurzaamheid, economie en innovatie. Als laatste is gevraagd hoe de maatschappelijke waarde die het CTO van Topsport Amsterdam verder ontwikkeld moet worden. Met de semigestructureerde interviews wordt getracht antwoord te krijgen op de deelvraag: Welke betekenis geven de stakeholders van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam? De interviews duurden gemiddeld een uur.

5.4 Data-analyse

De afgenomen interviews zijn opgenomen en vervolgens getranscribeerd. Na het transcriberen is de data gecodeerd. Dit is gebeurd met behulp van het programma MAXQDA2018. Hieruit is een lijst met codes naar voren gekomen. Bij het analyseren van de data is de onderzoeker op zoek gegaan naar dominante maatschappelijke waarden van het CTO van Topsport Amsterdam. Hierbij is vooral gekeken welke betekenis stakeholders geven aan de maatschappelijke waarde.

5.5 Datamanagement

In het onderzoek is toestemming verkregen van de respondenten om uitspraken te gebruiken in de resultaten. De namen van de respondenten zelf zijn niet benoemd. De uitspraken in de resultaten zijn dan ook niet tot de individuele personen te herleiden. Hiermee is de anonimiteit van de respondenten gewaarborgd.

De data van het onderzoek is opgenomen met de mobiele telefoon. Deze opnames zijn vervolgens in de iCloud opgeslagen. Vervolgens zijn de opnames op de mobiele telefoon vernietigd.

5.6 Validiteit en betrouwbaarheid

5.6.1 Validiteit

De mate van validiteit geeft aan of daadwerkelijk wordt gemeten wat het onderzoek beoogt te meten. Eén van de aspecten van validiteit is of de antwoorden op de juiste wijze zijn verkregen (Bryman, 2015). Na het eerste interview heeft de onderzoeker het afgenomen interview uitgewerkt en besproken met de scriptiebegeleider vanuit Universiteit Utrecht. Naar aanleiding van de feedback is de onderzoeker in de daaropvolgende interviews alerter geweest op doorvragen en de manier van het stellen van vragen (Boeije, 2008). Daarnaast is de validiteit bewaakt door voorafgaand aan de interviews de rol van de onderzoeker en de onderzoekscontext duidelijk vast te stellen. De respondenten wisten dat de interviews geanonimiseerd zouden worden, waardoor antwoorden niet persoonlijk naar de respondenten te herleiden zijn. Dit heeft ervoor gezorgd dat de kans op sociaal wenselijke antwoorden door de respondenten is verlaagd. De interviews en de focusgroep werden gevoerd met ondersteuning van de topiclijst. Deze topiclijsten bevorderde dat aan respondenten vergelijkbare vragen werden gesteld en dat deze vragen gerelateerd waren aan de literatuur.

5.6.2 Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid betreft de kwaliteit van de meetmethode. De vraag is of dezelfde resultaten verkregen worden wanneer het onderzoek herhaaldelijk uitgevoerd wordt (Babbie, 2010). Om de betrouwbaarheid in dit onderzoek te borgen, zijn beide topiclijsten voorafgaand aan de focusgroep en de interviews met de scriptiebegeleider doorgenomen. Ook zijn alle interviews opgenomen en getranscribeerd. De betekenisgeving die in dit onderzoek centraal staat, is echter persoonsgebonden, waardoor de selectie van de respondenten medebepalend is geweest voor het verkregen beeld. Mede daarom zijn de respondenten zorgvuldig geselecteerd; alle belangrijke stakeholders van het CTO van Topsport Amsterdam zijn via de respondenten vertegenwoordigd.

5.7 Rol van de onderzoeker

De onderzoeker is in kwalitatief onderzoek zelf een onderzoeksinstrument (Boeije, 2014). De positie en de rol van de onderzoeker kunnen van invloed zijn op de uitkomsten van het onderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd in de rol van een masterstudent. Daarnaast is de onderzoeker werkzaam als stagiaire bij Topsport Amsterdam. Hierdoor heeft de onderzoeker veel kennis over de organisatie en is op de hoogte van opvattingen die heersen bij Topsport Amsterdam. De onderzoeker heeft kennis van de gang van zaken binnen deze sportorganisatie. Dit heeft om extra scherpte bij de onderzoeker gevraagd. Door zo objectief mogelijk te blijven door open vragen te stellen en niet te interpreteren tot aan het uitschrijven van de resultaten, is de invloed van de onderzoeker zoveel mogelijk verkleind.

6 Resultaten

Dit hoofdstuk presenteert de belangrijkste bevindingen die voortvloeien uit de focusgroep en de semigestructureerde interviews. In dit hoofdstuk staat omschreven wat de betekenisgeving is van stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

6.1 Maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam

De overkoepelende maatschappelijke waarden die uit de interviews naar voren komen zijn: een gebalanceerde talentenontwikkeling als maatschappelijke waarde, trots, inspiratie, plezier en persoonlijke ontwikkeling. Door meerdere respondenten werd echter benoemd dat het begrip ‘maatschappelijke waarde’ lastig te definiëren is.

6.1.1 Gebalanceerde talentenontwikkeling

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) ziet het CTO vanuit de opdracht die het CTO heeft gekregen, invulling geven aan maatschappelijke waarde. Ans (Sportcentrum Ookmeer) sluit hierop aan en ziet als maatschappelijke waarde van het CTO dat de sporters uit de programma's ondersteund worden door Topsport Amsterdam in de stap als jonge sporter naar de begeleide omgeving van het CTO toe. Ans (Sportcentrum Ookmeer) ziet dan ook dat er maatschappelijke waarde wordt gecreëerd door de combinatie van topsport, huisvesting en scholing, maar ook voor de sporter zelf die een goede combinatie kan maken tussen topsport en een maatschappelijke carrière. Renée (Topsport Amsterdam) benoemt dezelfde maatschappelijke waarde, namelijk het begeleiden van topsporters op het gebied van duale carrière, de combinatie tussen topsport en carrière. Hierbij wordt genoemd dat voor sporters bij uitval bij de talentenprogramma's er een vangnet is om verder te gaan in de maatschappij als zijnde niet-topsporter.

Ondanks dat Hans (AISS) heeft aangegeven dat maatschappelijke waarde geen doel is voor topsport, ziet hij maatschappelijke waarde in het begeleiden van een sporter binnen het CTO door opleiding te faciliteren en de mogelijkheid te bieden om een baan te vinden die past bij zijn of haar kwaliteiten.

6.1.2 Trots

Annelotte (Topsport Amsterdam) benoemt trots als grootste maatschappelijke waarde en de trots heeft volgens haar dan ook veel betekenis voor Amsterdam en zijn omgeving:

“...toen ik zo zei van wij creëren trots, maar dat is wel misschien wel de belangrijkste maatschappelijke waarde die wij hebben. Dat we trots creëren. Eigenlijk onze essentiële missie onze ‘why’ is maatschappelijke waarde.”

Ook tijdens de focusgroep werd trots meerdere malen door de medewerkers van Topsport Amsterdam benoemd als maatschappelijke waarde en zij benoemen hierbij de saamhorigheid die deze trots creëert. Ook Frederique (overheidsinstantie) verwacht dat het CTO van Topsport Amsterdam trots kan opleveren voor de Amsterdammer.

Communicatie als voorwaarde

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) benoemt dat Topsport Amsterdam de waarde ‘trots’ door middel van hun communicatie duidelijk naar voren brengt. Hij benoemt het belang dat Topsport Amsterdam betekenis kan geven met zijn sporters via zowel social media als andere media en benoemt hierin dan ook de communicatieopgave voor Topsport Amsterdam:

“Een communicatieopgave, en dan komen zaken als trots, identiteit die kunnen daar allemaal mee verband houden. En Topsport Amsterdam doet dat heel erg door dat Amsterdamse naar voren te brengen.”

Medewerkers van Topsport Amsterdam ondersteunen deze uitspraak en hebben tijdens de focusgroep aangegeven dat door de verschillende social mediakanalen van Topsport Amsterdam er veel nieuws de wereld in wordt gebracht. Noud (Topsport Amsterdam) benoemt deze communicatie als een voorwaarde om trots te creëren.

6.1.3 Inspiratiewaarde

Veel van de respondenten gaven tijdens het interview aan dat sporters uit de CTO-programma’s mensen kunnen inspireren. Nauw hiermee hangt samen de voorbeeldrol die de sporters volgens de respondenten hebben.

Zowel Willem (KNRB) als Frederique (overheidsinstantie) benoemen inspiratiewaarde als de belangrijke maatschappelijke waarde. Frederique (overheidsinstantie) maakt ook de combinatie tussen de inspirerende rol van de sporters en de voorbeeldfunctie die zij hebben richting miljoenen Nederlanders. Daarbij benoemt zij specifiek het inspireren van kinderen met overgewicht:

“Er is een grote groep met overgewicht, dat willen we terugbrengen, dus we proberen de kinderen, de Amsterdamse jeugd, te enthousiasmeren en te motiveren om in beweging te komen en om gezonder te leven.”

In aanvulling hierop benoemt Frederique (overheidsinstantie) dat deze inspiratiewaarde wordt vergroot, op het moment dat de sporters aansluiten bij de sporten die populair zijn in Amsterdam. Bart (NBB) geeft zelfs aan dat de mensen die zich laten inspireren door de sporters, bepalen of topsport zin heeft, en niet andersom, dat topsport bepaalt of het een maatschappelijk nut heeft of niet. Bart (NBB) benoemt dat de enige legitimering van profsport dan ook de inspirerende waarde is en met name de inspirerende werking naar kinderen.

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) ziet de maatschappelijke waarde van het CTO dat sporters uit de CTO-programma’s mensen die in moeilijke omstandigheden zitten, kunnen inspireren om eruit te komen en dat sporters uit de CTO-programma’s iets kunnen betekenen als voorbeeld voor de samenleving.

Evert (GSN) ziet dat de paralympische sporter uit het CTO-programma ook een voorbeeldfunctie vervullen richting andere kinderen en dan met name voor kinderen met vergelijkbare beperkingen:

“Nou ik kan mij best voorstellen dat de manier waarop onze sporters met hun sport bezig zijn en nou hoe ze de hele wereld over gaan om hun sport te beoefenen, dat dat ook voor jonge mensen met vergelijkbare aandoeeningen precies dat kan bieden. ... Ongeacht of dat uiteindelijk lukt of niet, is denk ik wel maatschappelijk heel waardevol. En ik denk dat dat nou dat wij daar wel aan bijdragen, dat een groepje mensen dat misschien wat meer heeft dan dat ze dat zouden hebben als wij dat niet deden.”

Lisa (De Sportartsen Groep) ziet de inspirerende werking van sporters als maatschappelijke waarde pas op het moment dat ze goede prestaties leveren en nog niet zozeer op het moment dat sporters deelnemen aan de talentenprogramma's. Ans (Sportcentrum Ookmeer) sluit hierop aan en benoemt dat als de talenten 'echte' topsporters worden, ze een voorbeeldfunctie gaan geven naar de breedtesport toe en richting de jeugd die niet sport en overgewicht heeft. Zij ziet deze prestatie door topsporters als voorbeeldfunctie als een tegenprestatie richting de overheid die geld steekt in de topsport.

Ook tijdens de focusgroep werd inspiratiewaarde als maatschappelijke waarde benoemd.

“Maar we zijn al wel een inspiratiebron denk ik ook voor de breedtesport en dan denk ik dan is het meer op het niveau van nu van Amsterdam als je ziet dat zwemmers in een zwembad training gaan geven en dus hele jonge kinderen ook weer inspireren, dus op die fiets” (Aafke, Topsport Amsterdam).

6.1.4 Plezier

Volgens Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) is het plezier beleven aan sport een belangrijke maatschappelijke waarde van sport en hoe plezier wordt beleefd is voor iedereen persoonlijk. Ook Jessica (De Key) gaat ervan uit dat de talenten die deel uitmaken van Topsport Amsterdam niet alleen sporten om het ultieme doel te behalen, namelijk de Olympische Spelen, maar ook plezier eraan beleven. Frederique (overheidsinstantie) noemt het beleven van plezier van sport de intrinsieke waarde van het beoefenen van sport.

6.1.5 Persoonlijke ontwikkeling

'Persoonlijke ontwikkeling' wordt benoemd in het theoretisch kader door Posthuma en Horsting (2008), waarin wordt gevraagd wat sport kan betekenen in de persoonlijke ontwikkeling van mensen, met als doel dat sport optimaal gaat bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling. Hoewel er in de interviews niet direct is gevraagd wat sport kan betekenen in de persoonlijke ontwikkeling voor de sporters van het CTO, werd dit wel door de meeste respondenten als maatschappelijke waarde benoemd.

Zowel Annelotte (Topsport Amsterdam) als Frederique (overheidsinstantie) geven aan dat het belangrijk is dat talenten zich in Amsterdam kunnen ontwikkelen en dit ook aan de stad wordt laten zien. Annelotte (Topsport Amsterdam) gaf in het interview aan dat Amsterdam een stad is waar jonge mensen hun dromen en ambities kunnen realiseren.

Frank (Calandlyceum) benoemt dat zij als organisatie deze ‘persoonlijke ontwikkeling’ ook als waarde naar buiten brengen, door het aan te geven in hun missie en visie. Echter geven zij wel aan dat door het niet volledig deelnemen aan de schoolsetting als reguliere leerlingen, de sporttalenten ook een gedeelte maatschappelijke ontwikkeling missen, maar ziet dat door de zelfregulatie die zij ontwikkelen door het beoefenen van topsport en toernooien in het buitenland, dit weer gewonnen wordt. Ook draagt volgens Frank (Calandlyceum) het CTO van Topsport Amsterdam bij aan zelfregulatie, doordat de sporters zelfstandig bewegen binnen de driehoek onderwijs, wonen en topsport. Dit is positief voor de maatschappij, waardoor deze sporters straks voorbereid zijn op de carrière na de topsport. Dit aspect wordt ook door Jessica (De Key) benoemd, die aangeeft dat voor de persoonlijke ontplooiing van de talenten, ze niet te veel moeten worden beschermd. Na het talentenprogramma krijgen de talenten geen of minder begeleiding vanuit Topsport Amsterdam en is het belangrijk dat ze zelfstandig verder kunnen. Frederique (overheidsinstantie) heeft aangegeven dat het belangrijk is om hier een balans in te vinden:

“Dus wij proberen ze de mogelijkheid te geven om zich optimaal te ontwikkelen en daarnaast hun grenzen te verleggen, de eigen eigenwaarde te vergroten, enzovoort.”

Willem (KNRB) benoemt als maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam dat talenten zich in de persoonlijk ontwikkeling niet eenzijdig ontwikkelen. Volgens hem is het belangrijk dat sporters naast hun sportcarrière zich ook maatschappelijk ontwikkelen. Bart (NBB) sluit hierop aan door aan te geven dat een topsportopleiding goed is voor jongeren, omdat ze in alle andere ‘walks of life’ hier veel aan hebben.

Noud (Topsport Amsterdam) benoemt dat door het CTO van Topsport Amsterdam er mensen aan de maatschappij worden afgeleverd die stappen hebben gemaakt in hun persoonlijke ontwikkeling. Renée (Topsport Amsterdam) stemt hier mee in en geeft aan dat in samenwerking met NOC*NSF ook overkoepelende workshops worden gegeven om bij te dragen aan die persoonlijke ontwikkeling van sporters. Ilona (Topsport Amsterdam) zegt hierover dat de bijdrage van het CTO aan de persoonlijke ontwikkeling van sporters een positieve invloed heeft op de leefstijl van de sporter.

Individu in alle facetten

Als onderdeel van de persoonlijke ontwikkeling van de sporters benoemen Bart (NBB), Willem (KNRB), Frank (Calandlyceum), Aafke (Topsport Amsterdam) en Lisa (De Sportartsen Groep) dat de sporters in alle facetten worden benaderd en begeleid door Topsport Amsterdam en haar stakeholders. Zo benoemt Aafke (Topsport Amsterdam) dat het belangrijk is om wanneer je sportief talent wilt ontwikkelen, er heel wat begeleidingscomponenten bij komen kijken. Deze begeleidingscomponenten kan je op verschillende manieren aan maatschappelijke componenten koppelen. Lisa (De Sportartsen Groep) geeft aan dat het belangrijk is om de sporter als individu te zien en als geheel te monitoren. Volgens haar ontwikkelen de sporters op ontzettend veel vlakken, waardoor ze kwetsbaar zijn. Het is volgens haar dan ook belangrijk dat je op tijd signaleert en doorverwijst naar de juiste signalen:

“... wij hebben nu de multidisciplinaire overleg met de hele staf, dus dat is weer een overleg, maar extreem nuttig en dat het niet alleen over het medische gaat, maar ook over school, en hoe doet iemand het sociaal en hoe is ie relationeel. Maar dat doe je dus ook, behalve dat het als mens dat zich goed ontwikkelen dat je ook sneller monitort als iemand uit de bocht vliegt dan dat men dan aan de bel trekt en dat je dan probeert te voorkomen dat hij of blessure ontwikkelt of ontspoord op school.”

Willem (KNRB) sluit hierop aan en zegt hierover dat ze de talenten op heel veel facetten begeleiden, waardoor deze talenten bewust zijn van hoe ze met hun lijf bezig zijn en ze zich niet alleen ontwikkelen in de betreffende sport. Hij geeft hierbij ook aan dat hun sporters de maatschappelijke carrière zelf heel belangrijk vinden, waardoor ze zich op meerdere facetten ontwikkelen.

6.1.6 Lastig te definiëren begrip

Meerdere respondenten geven tijdens de interviews aan dat het lastig is om maatschappelijke waarde te definiëren. Frank (Calandlyceum) benoemt dat het lastig is antwoord te geven op de vraag wat maatschappelijke waarde precies oplevert en lastig te kwantificeren is. Jessica (De Key) vindt het lastig te benoemen wat precies het ‘maatschappelijke’ is. Ook Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) geeft aan dat er verschillende beelden zijn over maatschappelijke waarde en hoe je dit zou moeten ‘meten’. Het begrip is volgens Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) abstract en moeilijk concreet te maken. Het zou volgens hem meer moeten gaan over de impact en er moet worden geprobeerd de impact die het CTO van Topsport Amsterdam heeft op een goede manier concreet te maken. Hiertegenover stelt Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) dat de vraag naar de maatschappelijke waarde van topsport een open deur is en voor iedereen vanzelfsprekend is. Hans (AISS) geeft ook aan dat maatschappelijke waarde erg lastig te benoemen is; voor hem zit de waarde in de samenwerking. De maatschappelijke waarde die in samenwerking met stakeholders wordt gecreëerd, wordt in de volgende paragraaf toegelicht.

6.2 Maatschappelijke waarde in samenwerking met stakeholders

De stakeholders denken verschillend over de vraag of zij in samenwerking met Topsport Amsterdam een maatschappelijke waarde opleveren voor het CTO.

Lisa (De Sportartsen Groep) benoemt de structuur die zij in samenwerking met Topsport Amsterdam neerzetten als maatschappelijke waarde. De infrastructuur die zij in de samenwerking hebben ontwikkeld, daar kan de sportende Amsterdammer ook van profiteren. Echter ziet zij geen maatschappelijke waarde in het medische aspect van het ondersteunen van een talentenprogramma, in het lokale team dat wordt begeleid. Zij ziet niet in wat de maatschappij daaraan heeft. Daarnaast ziet Lisa (De Sportartsen Groep) nog een maatschappelijke waarde die uit de samenwerking naar voren komt, namelijk dat de programma’s die er nu zijn in de toekomst uitgerold kunnen worden naar andere teams die in Amsterdam sporten die ook van de programma’s en faciliteiten gebruik kunnen maken.

Volgens Hans (AISS) is de maatschappelijke waarde van de samenwerking voor het CTO van Topsport Amsterdam dat Topsport Amsterdam kan terugvallen op een bataljon van wetenschappers en tevens stakeholders van Topsport Amsterdam op het vlak van topsport, prestatieverbetering en gezondheid. De kennis die in deze samenwerking wordt gebundeld, kan worden toegepast bij de ontwikkeling van sporters om hun verder te brengen in hun carrière. Victor (Topsport Amsterdam) sluit hierop aan en ziet ook een toegevoegde waarde in de ontwikkeling van lokale specialisten waar Topsport Amsterdam mee werkt die kennis buiten de stad ophalen en dit vervolgens toepassen binnen het CTO van Topsport Amsterdam:

“Ik durf te zeggen dat [kennis] uiteindelijk een maatschappelijke spin-off heeft, dat al die artsen nog betere bagage hebben nog beter werk kunnen doen, wij ze natuurlijk ook uitdagen om efficiënt met systemen om te gaan met doorverwijzingen en dat soort zaken.”

Annelotte (Topsport Amsterdam) noemt Topsport Amsterdam het ‘oliemannetje’ in de samenwerkingen die in de CTO-programma’s alles aan elkaar verbindt en ziet dat het samenwerken tussen de verschillende instanties maatschappelijke waarde creëert:

“Die partners, samen met hen, wij zijn het oliemannetje die het allemaal aan elkaar fixen. Een deel van de dienstverlening doen we zelf, maar met die partners creëren we die maatschappelijke waarde.”

Annelotte (Topsport Amsterdam) benoemt hierbij ook de vertaalslag naar het bedrijfsleven en de maatschappelijke waarde die dit creëert, waarin de koppeling wordt gelegd met talent:

“Wanneer ben je aan het werk, als jij je kunt ontwikkelen. Dus talentontwikkeling is een superbelangrijk thema in het bedrijfsleven.”

Tegengeluid maatschappelijke waarde in de samenwerking

Frederique (overheidsinstantie) ziet niet zo goed dat Topsport Amsterdam in samenwerking met haar organisatie een maatschappelijke waarde heeft:

“Die maatschappelijke waarde, het feit dat wij samenwerken met Topsport Amsterdam, of dat an sich een maatschappelijke waarde heeft. Die zie ik niet zo goed. Het feit dat we topsport mogelijk maken en het tosportklimaat creëren, samen, waarbij verenigingen, toptalenten en topsporters worden geholpen om op een hoger niveau te komen en anderen gaan inspireren, dat vind ik wel een maatschappelijke waarde.”

Ook Ans (Sportcentrum Ookmeer) ziet niet echt een maatschappelijke waarde voortkomen uit de samenwerking. Bij haar organisatie gaat het met name erom dat ze goed draaien qua exploitatie:

“Dat betekent het geld dat we elkaar jaar overhouden weer opnieuw kunnen investeren in allerlei activiteiten en faciliteiten in de sport. Dus die maatschappelijke waarde, nee dat eh...”

6.3 Maatschappelijke thema's

6.3.1 Onderwijs en carrière

Ontwikkelen maatschappelijke carrière tijdens topsportcarrière

Alle stakeholders zien onderwijs en carrière als maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) zegt hierover het volgende:

“Daarom hebben we CTO's opgericht. He, dus dat topsporters en talenten hun sportcarrière kunnen verbinden met onderwijs. Dus voor die sporters heeft dat enorme betekenis dus dat heeft per definitie voor die sporters maatschappelijke waarde, want die zullen in de rest van hun leven daar hopelijk plezier van ondervinden. En voor de omgeving van die sporters heeft het natuurlijk ook waarde, voor de scholen die een topsport talenschool zijn voor de programma's die daarop ingericht worden, ja dat is enorm.”

Ook Hanks (AISS) benoemt de interessante samenstelling van het CTO, waarin onderwijs met topsport wordt gecombineerd. Hij ziet het dan ook als rol voor het CTO in samenwerking met stakeholders om deze combinatie zo optimaal te maken en sporters naast hun topsportcarrière ook een opleiding te laten volgen die past bij de ambities en talenten van de sporters:

“En dan wordt er door de kennisinstellingen extra inspanningen verricht om topsporters succesvolle studenten te maken. Het is onze eer te na om studenten uit te laten vallen. Maar het is ook onze eer te na om even scherp gezegd, topsporters die chirurg kunnen worden, om die naar huis te laten gaan met een diploma fysiotherapie. Nee, dat gaan we niet doen. We gaan zorgen dat je het maximale ook uit die carrière haalt.”

Frank (Calandlyceum) ziet het ook als de taak van de school dat de kinderen een diploma behalen en de sporters verder kunnen met hun leven na de topsport en dat dit de maatschappij veel oplevert. Net als Hans (AISS) benoemt ook Frank (Calandlyceum) dat het Calandlyceum de kinderen wilt helpen een zo hoog mogelijk diploma te behalen zodat sporters na hun topsport aan het werk kunnen op het niveau waar ze thuishoren.

Frederique (overheidsinstantie) ziet de combinatie onderwijs en topsportcarrière als maatschappelijk waarde en vindt het volgen van onderwijs door de sporters zeer belangrijk:

“Want, een carrière als topsporter is niet voor iedereen weggelegd. En je hebt natuurlijk te maken met uitval, met blessures en het moet niet zo zijn, dat je je sport niet meer kan uitoefenen door om wat voor reden dan ook, daarna in een zwart gat valt en pas gaat nadenken van wat nu. Dus ik vind het heel belangrijk dat je naast je topsport toch ook al voor een maatschappelijke carrière tijdens of na. Kijk de mensen die het kunnen combineren, fantastisch, is niet voor iedereen weggelegd, maar je moet zeker nadenken over en voorbereiden op wat na de topsportcarrière.”

Lisa (De Sportartsen Groep) geeft aan dat naast het volgen van onderwijs het ook belangrijk is om de sporters op andere vlakken te onderwijzen:

“Nou ja, onderwijs is van, dat wij wel proberen de sporters ook dingen bij te brengen. Dus ik bedoel, ik heb dan laatst over hygiëne wat vertelt op de flat, dat is wel wat wij proberen mee te geven. Dus wij proberen in onze spreekuur, als iemand komt met een enkelklacht, en je ziet dat er een slechte voet hygiëne is of ze nagels slecht geknipt, probeer je daar wel gewoon de sporters te onderwijzen.”

Ook de medewerkers van Topsport Amsterdam benoemen tijdens de focusgroep de maatschappelijke waarde van de combinatie onderwijs en topsport en geven aan dat ze vanuit Topsport Amsterdam streven naar goed opgeleide ontwikkelde burgers.

Maatschappelijke carrière na de topsportcarrière

Hans (AISS) benoemt dat door het opzetten van het CTO, sporters niet in een zwart gat vallen na het beoefenen van een topsportcarrière, wat van maatschappelijke waarde is. Ans (Sportcentrum Ookmeer) benoemt de stap naar de arbeidsmarkt en ziet dat bedrijven kunnen profiteren van de maatschappelijke carrière die ex-topsporters doorlopen en dat bedrijven de sporters als prima arbeidskrachten in dienst kunnen nemen. Annelotte (Topsport Amsterdam) spreekt dit in het interview tegen en benoemt dat zij is geschrokken van het aantal sporters dat in de WIA zit en suïcidaal rondloopt. Dus het is volgens Annelotte (Topsport Amsterdam) dan ook zeer belangrijk om tijdens de sportcarrière aandacht te besteden aan de maatschappelijke carrière.

Maatschappelijke carrière aangepaste sporters

Evert (GSN) benoemt dat de aangepaste sporters uit het programma niet echt een maatschappelijke carrière in het vooruitschiet hebben, maar dat sport voor hen de kans is om iets zinnigs in hun leven te doen. In plaats van dat paralympische sporters naar de dagbesteding gaan, worden ze door het programma uitgedaagd zich verder te ontwikkelen en worden de sporters aangesproken op eigen verantwoordelijkheden. Evert (GSN) ziet het dan ook van maatschappelijke betekenis dat deze sporters een carrièreperspectief hebben door het programma.

6.3.2 Gezondheid

Gezonde topsporters

Wat betreft gezondheid als maatschappelijke waarde, ziet Ilona (Topsport Amsterdam) het van meerwaarde dat het CTO de sporters de maatschappij instuurt als fitte en gezonde personen. Annelotte (Topsport Amsterdam) stemt hiermee in benoemt dat de sporters optimaal gefaciliteerd worden om blessurevrij te blijven, wat een bijdrage is aan de maatschappij. Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) ziet dat de CTO-programma's qua gezondheid van waarde zijn doordat de sporters zowel tijdens als na hun topsportcarrière gezond bezig zijn.

Daarnaast zien zowel Ans (Sportcentrum Ookmeer) als Bart (NBB) op het gebied van gezondheid van meerwaarde dat de sporters maaltijdvoorziening krijgen. Bart (NBB) benoemt echter wel dat de sporters maar de helft van de week gebruik kunnen maken van de

maaltijdvoorziening, wat de impliciete boodschap met zich mee brengt dat het half, half is. Bart (NBB) benoemt dat talenten om een absolute topper te worden doelgericht moeten zijn en volledig gefaciliteerd moeten worden.

Evert (GSN) benoemt dat hij in het programma te maken heeft met sporters die een fysieke beperking hebben, maar op het gebied van gezondheid zich ook fysiek kunnen ontwikkelen. Waar hij nu ziet dat de reguliere gezondheidszorg vooral gericht is op het behouden van wat er is, ziet hij dat het leven mooier wordt voor de sporters die fit en gezond zijn door het sporten. Hij gebruikt het volgende voorbeeld om aan te geven wat er veranderd is in het leven bij een sporter uit het programma:

“Ik weet dat we voor de eerste keer naar een toernooi gingen, dan kom je bij een hotel, en daar is alles slecht aangepast, moeilijk bruikbaar, en hij kon niet in de douche. Nou er was dan wel een badkuip, daar moest je hem met drie man intillen en als hij klaar was haalde we hem er met zijn alle uit. Nu doe je zijn stoel aan de rand, je legt zijn benen erover, nou hij wipt zichzelf erin, wipt zichzelf erop zo z’n stoel is en je kan het gewoon in je eentje door er een beetje bij te staan en even zijn handdoek aangeven, lukt dat. Naja dat geeft denk ik op langer termijn een enorm gezondheidsvoordeel. En niet in de term van ziek zijn, maar gewoon als je je lichaam beter kan gebruiken.”

Het gezondheidsvoordeel dat dit voor de sporters brengt zou Evert (GSN) dan ook graag aan de hand van de ervaring die in het programma is opgedaan, breder benutten in de maatschappij dan alleen bij de sporters uit dit programma. Zo kun je volgens hem laten zien dat je met sporters met een fysieke beperking progressie kan boeken en dat die ook weten dat ze als volwaardige mensen kunnen bewegen en sporten.

Jessica (De Key) ziet ook een economisch voordeel wat betreft de CTO-programma’s:

“Mensen die gezond zijn, dat scheelt de maatschappij geld als je het gewoon zo kijkt. Mensen die ongezond, kost de maatschappij geld. Dus als je hem zo inschiet, zou gewoon iedereen met sport bezig moeten zijn. Nou ja, maar het klinkt het logisch.”

Frederique (overheidsinstantie) ziet het van meerwaarde dat de sporters worden begeleid door specialisten op het gebied van voeding, eten en leefstijl en dat daarnaast de sporters zich bewust worden van wat ze wel en wat ze niet moeten doen en waar ze op moeten letten. Zij ziet ook een rol weggelegd voor het CTO om de sporters niet overbelast te laten raken en op zoek te gaan naar een balans voor de sporter. Renée (Topsport Amsterdam) ziet wat betreft gezondheid ook maatschappelijke waarde in dat Topsport Amsterdam de sporters bewust maakt van hoe zij zichzelf moeten verzorgen en zichzelf gezond houden.

Gezonde burgers

Wat de maatschappij vervolgens heeft aan de gezonde sporters, is volgens Annelotte (Topsport Amsterdam) wel vrij indirect:

*“Maar hoe fitter ze zijn hoe beter ze presteren. En als ze beter presteren, inspireren ze meer en halen ze meer medailles en meer sporten met impact, NOC*NSF of TeamNL en dan hebben we de inspiratie.”*

Ans (Sportcentrum Ookmeer) ondersteunt deze uitspraak en benoemt dat kinderen door topsporters ook weer gaan sporten wat vervolgens bijdraagt aan de gezondheid van deze kinderen.

Kennis

Zowel Annelotte (Topsport Amsterdam) als Lisa (De Sportartsen Groep) zien het van waarde dat stakeholders bij Topsport Amsterdam kunnen leren van de specifieke kennis die zij bezitten over gezondheid om dit vervolgens weer toe te passen in andere praktijken. Wat betreft de maatschappelijke waarde met betrekking tot gezondheid benoemt Annelotte (Topsport Amsterdam) ook de synergie die zij met het programma creëren:

“Als elke bond of programma 1 uur dokter inkoopt, we hebben 10 programma’s, dan hebben we 10 uur dokter. Dat betekent dat je elke dag 2 uur dokter hebt, waar wel iedereen naar toe kan. Dus je koopt 1 uur en je krijgt er 10. Nou hoe mooi is dat, dus het schaal voordeel wat wij kunnen bundelen, waar iedereen weer voordeel van heeft.”

Daarnaast ziet deze stakeholder ook waarde in het vertalen van kennis die er op het gebied van gezondheid is, bijvoorbeeld richting de breedtesport. Hans (AISS) ziet het voorzien in kennis en tools met betrekking tot gezondheid als kennisinstituut als een positieve bijdrage aan de gezondheid van de sporters. Hans (AISS) ziet niet direct de maatschappelijke impact hiervan, maar benoemt dat dit waarschijnlijk is dat dat de sporters het maximale effect uit hun training en onderwijs kunnen halen en er geen disbalans ontstaat in het kader van te hard trainen.

Risico van topsport

Aafke (Topsport Amsterdam) benoemt ook het risico van topsport op de gezondheid van de sporters, namelijk de hoeveelheid sporters die aan het einde van hun topsportcarrière behoorlijk geblesseerd zijn en de hoge zorgkosten door blessures. Ook Frank (Calandlyceum) vraagt zich af of de gezondheid van topsporters ethisch verantwoord is.

6.3.3 Sociale cohesie

Volgens Frederique (overheidsinstantie) is de meerwaarde van het CTO in Amsterdam dat de sporters naast de topsportprogramma’s ook nog andere mensen tegenkomen, in plaats van dat ze op één campus blijven. Daarnaast benoemt Frederique (overheidsinstantie) de sociale cohesie die specifiek bij teamsporten ontstaat, doordat je toewerkt naar een resultaat, samen prestaties viert, maar ook teleurstellingen deelt en verwerkt. Sport brengt volgens Frederique (overheidsinstantie) mensen samen.

Frank (Calandlyceum) geeft aan dat in het verleden de sporters samen met de reguliere leerlingen in de klas zaten en dat dit van positieve invloed was op de sociale cohesie in de school, maar dat de sociale cohesie door aanpassingen in de roosters van de sporters is verminderd:

“Nou het is verbinding, het is ook leuk als je bij Esmee Vermeulen in de klas zit en vervolgens op de Olympische Spelen ziet zwemmen. En wat kan Esmee leren aan ‘normale’ kinderen over planning over doelen bereiken, over focus, over noem het allemaal maar op. ... We hebben het de afgelopen jaren wat meer ingedikt, dat er speciale docenten zijn die CTO-groepen lesgeven, dat geeft absoluut winst aan die kinderen en voor docenten is het makkelijker dat niet daar iedereen mee te maken heeft. Maar je mist dan dus de interactie tussen die kinderen. Dus sometimes you win, sometimes you lose, maar goed voor de sport gaat het om een ding en dat is de sport bereiken. Maar ehm, er is nog genoeg sociale cohesie dat ze gewoon hier rondlopen.”

Lisa (De Sportartsen Groep) ziet sociale cohesie op verschillende vlakken, zowel sociale cohesie van de teams, als de sporters onderling, maar ook de staf onderling. Lisa (De Sportartsen Groep) ziet het dan ook als enorme toegevoegde waarde dat je kruisbestuiving krijgt tussen zowel de sporters als de coaches en begeleidende staf.

Victor (Topsport Amsterdam) van Topsport Amsterdam ziet dat de aanwezigheid van sporters een positief effect heeft op de maatschappelijke omgeving, zowel op het Calandlyceum als voor de omgeving Nieuw West waar de sporters wonen. Ilona (Topsport Amsterdam) benoemt de sociale cohesie die voortkomt uit het wonen op de sportersflat en dan met name de sociale contacten tussen sporters. Annelotte (Topsport Amsterdam) ziet hierin ook nog mogelijkheden voor de toekomst om de sociale cohesie te vergroten door te kijken naar woonvormen waarin ouderen met sporters samenwonen. Doordat de sporters op de flat bij elkaar wonen, krijgt Jessica (De Key) het idee dat zo’n gang met topsporters een beetje een kliek is en er geen verbinding plaatsvindt met andere bewoners van de flat. Zij verwacht dat de sociale cohesie op de flat kan worden versterkt door het creëren van een ontmoetingsruimte. Hierbij merkt zij op dat ze ervaring heeft dat dit lastig is en snapt de keuze om de sporters bij elkaar te laten wonen vanuit het oogpunt professionaliteit heel goed.

Trots door sociale cohesie

Zowel Aafke (Topsport Amsterdam) als Victor (Topsport Amsterdam) benoemen ook de trots op sporters die tot sociale cohesie in de maatschappij leidt, zowel lokaal als nationaal. Victor (Topsport Amsterdam) benoemt de sociale cohesie die ontstaat doordat sporters met verschillende culturen en verschillende opleidingsniveaus binnen een CTO context met elkaar omgaan.

Bart (NBB) ziet voor de toekomst nog wel een taak te vervullen om de basketballers meer verbonden te laten voelen met Nederland:

“Nederlands profbasketbal is van dusdanig laag niveau dat we ze opleiden voor de internationale top. Alleen we willen het in eigen land doen. Met als bedoeling, dat dat soort

nieuwe topspelers zich heel erg verbonden voelen met Nederland en dan ook voor het Nederlands team willen uitkomen. Want het is in het verleden zo geweest, dat de echte topspelers dan ook in Amerika doorbraken als prof, mondjesmaat nog met het Nederlands team wilden meedoen, omdat ze zich niet verbonden voelen.”

Tegengeluid sociale cohesie als maatschappelijke waarde

Evert (GSN) ziet naast de voordelen ook nadelen van sociale cohesie, namelijk dat de topsporters uit de CTO-programma's zich afzonderen door deelname aan het programma.

Bart (NBB) laat een tegengeluid horen wat betreft sociale cohesie als maatschappelijke waarde. Waar de andere respondenten zien dat de CTO-programma's de onderlinge sociale cohesie versterkt, geeft Bart (NBB) aan dat er meer behoefte is aan een bepaalde eigenheid binnen het team:

“Wat ik al zei, deze hal wordt door iedereen gebruikt en door hele verschillende subculturen en daardoor zijn wij minder in staan om bepaalde eigenheid vanuit het basketbal te kunnen ontwikkelen. Als je dat vergelijkt met bijvoorbeeld als je naar een basketbalteam in Amerika of in Spanje kijkt, die komen in hun hal. Dat is echt alleen maar die cultuur en dat kunnen wij niet, helaas dat zou ik heel graag willen dat wij een eigen hal hebben die we ook kunnen aankleden met onze symbolen. Maar oké, het sporten in teamverband is voor mensen sowieso goed want het leert je echt contact maken, het leert je connectie maken met mensen.”

Zowel Hans (AISS) als Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) geven aan in de interviews sociale cohesie niet te zien als een maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

6.3.4 Duurzaamheid

In de interviews werd door de respondenten binnen het thema duurzaamheid een onderscheid gemaakt in duurzaamheid binnen de sociale context en duurzaamheid met betrekking tot het milieu. Door de meeste respondenten werd aangegeven dat duurzaamheid niet een directe maatschappelijke waarde is van het CTO van Topsport Amsterdam.

Duurzaamheid richting het milieu

Wat betreft duurzaamheid richting het milieu ziet Frederique (overheidsinstantie) dit niet als iets dat door het CTO als heel belangrijk wordt gevonden, hoewel ze aangeeft dat dit voor haar wel een belangrijk thema is.

Hoewel Annelotte (Topsport Amsterdam) probeert duurzaamheid zoveel mogelijk mee te nemen in alles wat Topsport Amsterdam doet, geeft zij aan dat zij partners selecteren op kwaliteit en niet op duurzaamheid. Over duurzaamheid met betrekking tot de organisatie zegt Annelotte (Topsport Amsterdam) het volgende:

“Kijk als ik de keuze heb van een niet duurzame locatie of een minder duurzame locatie die precies binnen onze infrastructuur past of een hele duurzame in bewijze in Noord of Zuid-Oost, dan kies ik er eentje die in onze infrastructuur past. Omdat bij ons kwaliteit, het leveren van de

beste prestaties in een infrastructuur, dat staat voorop. Ja en wij kunnen alle zorgen van de wereld op ons nemen, maar die moeten maar door andere gedragen worden en we nemen duurzaamheid mee zoals ik net al zei in alles wat we doen. En we zijn gewoon gezonde Nederlandse burgers die hier en daar kinderen hebben en ook heel graag willen dat die ook nog een leventje hebben, maar niet als primaire doel. Ik neem het echt wel mee en ik probeer echt wel te kijken van, doen we geen hele rare dingen.”

Ans (Sportcentrum Ookmeer) is bewust bezig met duurzaamheid op het moment dat er vernieuwingen plaatsvinden in het sportcentrum en focust zich bij de aanschaf van nieuw materiaal op de multi-inzetbaarheid. Richting het CTO van Topsport Amsterdam verwacht Ans (Sportcentrum Ookmeer) dat Topsport Amsterdam prioriteit geeft aan resultaat en minder aan duurzaamheid.

Zowel Bart (NBB) als Renée (Topsport Amsterdam) zien duurzaamheid binnen het CTO in het biologisch eten door de sporters, wat door de biologische keuken van Topsport Amsterdam wordt klaargemaakt. Echter Renée (Topsport Amsterdam) zich af of dit maatschappelijke waarde is te noemen.

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) ziet duurzaamheid in relatie tot een duurzame samenleving, zoals bijvoorbeeld bij gebouwen en energie. Maar hij ziet niet een hele directe betekenis vanuit het CTO tot duurzaamheid. Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) benoemt wel voorbeelden als, met ondersteuning van de gemeente, investeren in duurzame sportaccommodaties. Hij ziet duurzaamheid met betrekking tot het milieu en het aanbieden van duurzame accommodaties meer een taak voor de gemeente dan voor het CTO van Topsport Amsterdam.

Duurzaamheid in de sociale context

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) benoemt ook de mogelijkheid om duurzaamheid te vertalen naar duurzaamheid voor de sporters zelf en voor de toekomst. Dit ziet hij echter als een vergaande definitie van duurzaamheid. Ook Hans (AISS) geeft aan dat duurzaamheid twee kanten op kan. Het kan volgens hem heel letterlijk, zoals duurzame sportaccommodaties, maar Hans (AISS) geeft aan dat AISS zich niet bemoeit met deze vorm van duurzaamheid van het CTO van Topsport Amsterdam. Hij ziet wel een rol weggelegd voor het ontwikkelen van kennis door het Calandlyceum, wat bijdraagt aan een optimale ontwikkeling van de sporters en waarmee het Calandlyceum betrokken is bij de duurzame inzetbaarheid van de sporters. Op de vraag wat daar de maatschappelijke waarde van is, geeft Hans (AISS) antwoord dat hij dat niet precies weet.

Frank (Calandlyceum) ziet duurzaamheid met name in de sociale context, namelijk dat het Calandlyceum in samenwerking met het CTO van Topsport Amsterdam de ambities van de sporters stimuleert en faciliteert. Ook benoemt hij het de verantwoordelijkheid van Topsport Amsterdam en het Calandlyceum om sporters die afvallen op te vangen en te begeleiden richting een maatschappelijke carrière en hun diploma behalen. Als laatste benoemt Frank met betrekking tot duurzaamheid dat er door zowel het Calandlyceum als door trainers van de

sporters wordt afgeschaald op het moment dat de combinatie tussen het volgen van onderwijs en het beoefenen van een topsportcarrière voor de sporter te veel wordt:

“Jonge kinderen die van ver hiernaar toekomen, hier in een flat gaan wonen op hun vijftiende, dertig uur gaan trainen, de levens gaan natuurlijk zo op de schop ja en daar moet er heel zorgvuldig gekeken worden hoe een kind zich houdt. Het zijn natuurlijk ook gewoon kinderen. En die trainer heeft gewoon, ja die heeft een sporter voor zich die uren moet maken. Maar op het juiste moment ingrijpen voordat het mis gaat, want daar gaat het natuurlijk over, zeker bij overtraining of belastbaarheid, dus in die zin is duurzaamheid van beide kanten een thema, wij zullen aan de bel trekken als docenten zien in de klas dat iemand het niet redt, niet bij de les is en, maar doet dan ook zijn weerklink vinden aan de andere kant en dat is er absoluut.”

Frank (Calandlyceum) ziet hierin dan ook de positieve werking van het CTO, waarin het dual career denken wordt toegepast. Dit houdt in dat tijdens de topsportcarrière van de topsporter al ingespeeld wordt op het leven na de topsport door het volgen van een studie of het opdoen van werkervaring.

Ook Frederique (overheidsinstantie) maakt onderscheid binnen duurzaamheid. Over duurzaamheid met betrekking tot de sociale context zegt zij het volgende:

“Als ik denk aan duurzaamheid, denk ik aan verloop, en aan langdurige inzet. En als je er op die manier naar kijkt, dan is het CTO van meerwaarde als het aansluit op de eigen programma's, als dat aansluit op de Amsterdamse sportcultuur, de sporten die in Amsterdam populair zijn, die in de breedte beoefend worden en waarbij je door kan stromen naar de top. En als je dan ook nog in je eigen stad bij een CTO als de bond kiest voor die CTO, want je bent afhankelijk van de bond natuurlijk, dan heeft dat absoluut meerwaarde vind ik. Dus dan is het een duurzaam verloop, mogelijkheden, op alle niveaus hier in de eigen stad.”

Evert (GSN) ziet de fysieke training door de sporters als een positieve bijdrage met betrekking tot de duurzaamheid van de sporters zelf. De aangepaste sporters hebben door fysieke training minder lichamelijke achteruitgang ten opzichte van anderen met dezelfde beperking die niet aan fysieke training doen. Evert (GSN) hoopt dan ook dat zijn sporters zich ervan bewust zijn dat ze, zodra ze stoppen met het programma, een beter leven hebben als ze fysieke training blijven doen. Als tweede ziet Evert (GSN) duurzaamheid in relatie tot duurzame sportaccommodaties, waarmee hij bedoelt dat deze sportaccommodaties voortdurend gebruikt worden in Amsterdam. Dit ziet Evert (GSN) echter voor topsport niet per se als een pre, omdat voltijds gebruik van de accommodatie ten koste gaat van de flexibiliteit in het gebruik van de accommodatie door en voor topsporters.

Jessica (De Key) geeft aan in de samenwerking met Topsport Amsterdam duurzaamheid nog nooit is benoemd en ziet het dan ook niet als prioriteit voor het CTO van Topsport Amsterdam. Tijdens de focusgroep kwam bij het thema duurzaamheid ook ter sprake dat het principe van het CTO van meerwaarde is voor de maatschappij. Doordat de sportprogramma's van de

bonden in Nederland worden gecentraliseerd, draag je bij aan de efficiënte van deze programma's en daarmee aan duurzaamheid, maar ook dat de sporters trainen, wonen en naar school gaan op fietsafstand van elkaar, waarmee je door deze centralisatie, het duurzamer maakt.

6.3.5 Economische waarde

De stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam denken verschillend over de economische waarde van het CTO, namelijk of het CTO van Topsport Amsterdam wel economische waarde oplevert en hoe deze waarde er dan uit ziet.

Zowel Frank (Calandlyceum), Annelotte (Topsport Amsterdam) als Frederique (overheidsinstantie) zien economische waarde ontstaan doordat het bedrijfsleven aangehaakt is aan Topsport Amsterdam, hoewel ze ook benoemen dat dit vrij indirect is. Als reden dat de economische waarde indirect is, noemt Frederique (overheidsinstantie) dat de gelden die door de Gemeente Amsterdam beschikbaar worden gesteld, worden gefinancierd vanuit budget dat is gereserveerd voor maatschappelijke doeleinden. Daardoor is de investering bedoelt voor het creëren van maatschappelijke waarde. Het CTO van Topsport Amsterdam hoeft voor de gemeente geen geld op te leveren.

Evert (GSN) denkt zeker te weten dat door het fysiek sterker worden van de sporters uit het programma, het verbruik van zorg door de sporters vermindert, wat van economische waarde is. Het verminderde gebruik van zorgkosten door paralympische sporters levert volgens Evert (GSN) een grotere besparing op voor de maatschappij dan dat het hele paralympische programma bij elkaar kost. Hiermee is het CTO-programma volgens hem van economische waarde. Hierbij benoemt hij het volgende voorbeeld:

“Als voorbeeld, wij hebben een sporter die toen hij begon, bij ons programma, in een soort woonvorm woonde, waar hij 24 uren zorg had, alle vervoer deed hij met de taxi. Was eigenlijk gewoon heel afhankelijk. Woont nu op zichzelf, heeft nog een uurtje in de week begeleiding en schoonmaak, reist met het ov, ja dat is ook een gigantische ervaring, hij heeft meer vertrouwen opgebouwd, maar is ook gewoon fysiek sterker geworden, waardoor hij minder hulp nodig heeft. Wat hij zelf kan. En er zijn meer voorbeelden van sporters, ja die gewoon minder afhankelijk zijn geworden en daardoor ook, ja dat het ook kostenbesparend werkt. Mensen vragen weleens, van ja waarom gaat er zoveel geld in je programma, ik denk uiteindelijk dat het programma oplevert. Ook zeg maar maatschappelijk gezien, maar het is wel een ander potje dus dat kan je niet zo direct hard maken, ik denk dat daar ook waarde in zit.”

Annelotte (Topsport Amsterdam) geeft aan dat de economische waarde is dat Topsport Amsterdam zestien man personeel in dienst houden. Ook Ans (Sportcentrum Ookmeer), Lisa (De Sportartsen Groep) en Frederique (overheidsinstantie) zien dat door het ontstaan van het CTO er meer werkgelegenheid is ontstaan binnen deze organisaties.

Volgens Annelotte (Topsport Amsterdam) stelt NOC*NSF veel geld beschikbaar aan het CTO van Topsport Amsterdam. Victor (Topsport Amsterdam) en Aafke (Topsport Amsterdam) zien dat het CTO deze landelijke gelden lokaal investeert, wat vervolgens resulteert in bijvoorbeeld vernieuwde sportaccommodaties, infrastructuur en het aantrekken van de juiste mensen naar de stad. Dit kan een economische boost teweegbrengen. Wel benoemt Annelotte (Topsport Amsterdam) dat er relatief weinig geld omgaat in de sport vergeleken met andere begrotingen.

Met betrekking tot economische waarde wordt door Ans (sportcentrum Ookmeer) en Jessica (De Key) benoemd dat door de combinatie tussen onderwijs en topsport, het CTO goed opgeleide ontwikkelde burgers aflevert aan de maatschappij. Ans (Sportcentrum Ookmeer) benoemt dat dit de economische positie van Amsterdam versterkt. Jessica (De Key) verwacht dat het CTO van Topsport Amsterdam economische waarde creëert doordat sporters structuur bijbrengt:

“Mensen die structuren hebben, is de kans vrij groot dat ze op latere leeftijd goed terecht komen. Dat is een vrij logisch gevolg daarvan. Als mensen goed terecht komen, dan betekent dat er vanuit de overheid en gemeente veel minder geld die kant op moet, en ze kunnen zichzelf goed bedruipen.”

Economische waarde: een lastig thema

Zowel Willem (KNRB) als Bart (NBB) geven aan dat ze economische waarde een lastig thema vinden. Willem (KNRB) ziet de economische waarde indirect. Hij benoemt dat Topsport Amsterdam de talenten opleidt tot topsporters die na hun topsportcarrière een goed startbewijs hebben voor de maatschappij. Dit levert volgens hem niet direct een economische waarde op, maar is wel een spin-off naar economische waarde. Bart (NBB) benoemt dat de topsport door topsportmotieven moet worden geleid, zoals de inspiratiewaarde van topsporters en niet door economische motieven.

Frank (Calandlyceum) geeft aan dat het CTO van Topsport Amsterdam het Calandlyceum economisch gezien niets oplevert. Ook Hans (AISS) ziet niet zozeer dat er economische waarde wordt gecreëerd door het CTO van Topsport Amsterdam, vanuit AISS bekeken.

6.3.6 Innovatie

De meningen van de stakeholders lopen uiteen op het gebied van innovatie als maatschappelijke waarde van het CTO. Frederique (overheidsinstantie) ziet innovatie als belangrijk voor talentontwikkeling:

“Als stad willen wij altijd geschiedenis schrijven, dus we zijn, wij dagen mensen uit om met nieuwe dingen te komen. Enerzijds gekoppeld aan historie, weet je, de eerste stad waar... iets heeft plaatsgevonden of iets is ontwikkeld. En binnen het CTO is dat natuurlijk ook, zou leuk zijn als er wordt geëxperimenteerd. Er zijn natuurlijk wetenschappelijk onderzoek is eraan verbonden, dat wil zeggen dat er geëxperimenteerd wordt en gezocht wordt naar innovatieve oplossingen om nog beter te kunnen presteren, om programma's nog beter te kunnen faciliteren, om nog verder te komen. En die innovatie heb je ook wel nodig denk ik in de

concurrentie met andere landen. Om bij de top te blijven. Je moet proberen steeds weer iets nieuws te bedenken om de tegenstander, om de concurrent voor te zijn.”

Volgens Frederique (overheidsinstantie) levert dit trots op voor de Amsterdammer. Innovatie en trots worden gezien als waarden die met elkaar samenhangen.

Naast dat de sporters door middel van innovatie beter gaan presteren om uiteindelijk Nederland als land op de kaart te zetten, benoemt Noud (Topsport Amsterdam) ook dat Topsport Amsterdam wetenschappers een baan geeft, wat goed is voor de maatschappij.

Innovatie voor aangepaste sporters

Op het gebied van innovatie ziet Frederique (overheidsinstantie) ook meerwaarde richting de gehandicapten sporters. Voor deze groep zijn volgens Frederique (overheidsinstantie) meer innovatieve toepassingen te bedenken dan voor gezonde sporters. Evert (GSN) stemt hiermee in en benoemt dat GSN ook innovatief werkt door innovaties te proberen bij een doelgroep waar weinig onderzoek naar gedaan wordt. Zij geven aan veel bezig te zijn op het gebied van ontwikkeling van materiaal, zoals bijvoorbeeld aanpassingen aan rolstoelen. Echter ziet hij weinig relevantie in de aanpassingen in rolstoelen die aangepaste sporters gebruiken voor de rest van de maatschappij. De rolstoelen die GSN gebruikt zijn sport specifiek en niet relevant voor de ontwikkeling van rolstoelen voor de rest van de maatschappij.

Innovatieve samenwerking

De verschillende stakeholders zien innovatie in de samenwerking als maatschappelijke waarde, maar wel op andere manieren. Zo noemt Willem (KNRB) innovatie als maatschappelijke waarde op het gebied van voeding en ziet de samenwerking tussen zijn organisatie en het CTO als iets innovatiefs. Lisa (De Sportartsen Groep) ziet als maatschappelijke waarde van het thema innovatie, dat zij met bloedonderzoek voorlopen op de rest van de maatschappij. Ans (Sportcentrum Ookmeer) ziet het meer in de nieuwste technologie wat onlangs is aangebracht in Sportcentrum Ookmeer als maatschappelijke waarde binnen het thema innovatie. Ook Annelotte (Topsport Amsterdam) benoemt de waarde van de nieuwste technologie en benoemt hierbij dat de samenwerking met AISS hierin erg belangrijk is:

“In de topsport daar worden nieuwe dingen bedacht. Omdat je zoekt naar dat laatste millimetertje of dat laatste microseconde. Ik was van de week bij een oud atletiektrainer, als je kijkt hoe zij op starts trainen en wat ze doen en hoeken en van knieën en heupen. Ik vind het mateloos fascinerend om te zien wat ze allemaal meten over, ben je een ochtend mens of een avondmens en wat zijn je reactietijden, je neurotransmitters over hoe snel krijg jij dat signaal binnen, het gaat over micro secondes denk ik. Maar daar wordt het gemaakt!”

Op de vraag wat de maatschappij daar vervolgens aan heeft, zegt Annelotte (Topsport Amsterdam) het volgende:

“Dat heb ik al gezegd, dat de formule 1, dat zit in jouw en mijn autootje. Al die vindingen worden daar mogelijk gemaakt. Dat zijn sponsors die dat mogelijk maken en uiteindelijk heeft

de hele maatschappij daar baat bij. En daarom is het alleen al heel erg belangrijk. Het brengt ons als mensheid gewoon verder, om gewoon maar is even deze woorden te gebruiken. Al die kennis ja op het moment dat die elders toepasbaar wordt, ontwikkeling en dat kan ook bijdragen aan gezondheid van mensen, levensduur, dan kan je het heel groot maken. Maar dat is wel zo denk ik.”

Bart (NBB) ziet niet in dat CTO in samenwerking met zijn organisatie bijdraagt aan innovatie als maatschappelijke waarde.

6.4 Ontwikkeling maatschappelijke waarde in de toekomst

Aan de respondenten is de vraag gesteld hoe de eventuele maatschappelijke waarde van het CTO in de toekomst (verder) kan worden ontwikkeld. De stakeholders denken verschillend over wat er in de toekomst moet gebeuren om de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam te vergroten.

Het definiëren van maatschappelijke waarde

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) kan niet direct benoemen wat de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam op dit moment is, maar vindt dit wel een taak voor de organisatie in de toekomst. Op de vraag of het CTO van Topsport Amsterdam zijn bestaansrecht kan ontleen aan maatschappelijke waarde, geeft hij het volgende antwoord:

“Dat betekent dat wij goed moeten gaan definiëren wat dan die maatschappelijke waarde van de topsport is, in dit geval ook van de topsportprogramma’s die het CTO faciliteert om er ook voor te zorgen dat voor de langere termijn die programma’s ook financieel door de overheid mede worden ondersteund. Of dat nou Rijksoverheid is, regionale overheid of lokale overheid. Dus je zult ervoor moeten zorgen dat die maatschappelijke waarde ook wat meer concreet gedefinieerd wordt, dat is de opgave ook.”

Waar de overheid ter legitimatie van topsportinvesteringen maatschappelijke waardes benoemt die nog niet empirisch onderbouwd zijn, is Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) zich ervan bewust dat de maatschappelijke waarde van topsportorganisaties beter gedefinieerd moet worden.

Michael (werkzaam bij een sportorganisatie) noemt vervolgens ook een voorbeeld hoe de maatschappelijke waarde van de CTO-programma’s eruit kan komen te zien. Hij ziet dat de sporters uit de CTO-programma’s kunnen bijdragen aan initiatieven van de gemeente op het gebied van gezond sporten en bewegen waardoor de verbinding kan worden gelegd tussen de maatschappij en de programma’s van het CTO.

Hans (AISS) ziet het vergroten van maatschappelijke waarde door in de toekomst de topsportcarrières van de sporters nog centraler te organiseren, want door goede begeleidingsteams en partnerships vanuit het CTO van Topsport Amsterdam, wordt de kans groter dat een sporter het maximale uit zijn carrière haalt.

Link met bedrijfsleven

Zowel Ans (Sportcentrum Ookmeer) als Frederique (overheidsinstantie) geven aan dat de link met het bedrijfsleven sterker kan worden gemaakt om in de toekomst de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam te vergroten.

Bewustwording

Daarnaast geeft Frederique (overheidsinstantie) aan dat het in de toekomst belangrijk is om de sporters bewust te maken dat er in hen wordt geïnvesteerd. Willem (KNRB) benoemt met betrekking tot bewustwording voorbeelden als workshops geven aan topsporters als ‘hoe presenteer ik mijzelf’ om in de toekomst de maatschappelijke waarde van het CTO te vergroten. Waar Frederique (overheidsinstantie) aangeeft dat de boodschap van bewustwording meer richting de sporters moet, geven Annelotte (Topsport Amsterdam), Aafke (Topsport Amsterdam), Renée (Topsport Amsterdam) en Frank (Calandlyceum) aan dat het bestaan en de visie van het CTO meer met de buitenwereld moet worden gedeeld. Frank (Calandlyceum) geeft aan door in de toekomst de maatschappelijke waarde van het CTO te verbeteren, het belangrijk is om het podium van het CTO te vergroten. Hiermee doelt hij ook op de kenbaarheid en zichtbaarheid van het CTO:

*“Ja, en als je volgens mij heel veel beleidsstukken van de gemeente leest, ik kan het niet hard maken, maar volgens mij komt het woord Topsport Talentschool daar niet in voor. Dus je zou daar dat CTO misschien 1, 2 keer in de paragraaf sport, bij de wethouder sport, maar dat zou breder en een uithangbord van de stad kunnen zijn. Amsterdam * met evenementen op topsportgebied, maar dit deel, als het over jonge mensen gaat en ontwikkeling en enzovoort, enzovoort, daar is volgens mij winst te boeken.”*

Daarnaast benoemt Victor (Topsport Amsterdam) dat Topsport Amsterdam zich meer moet richten op de regio talenten. Aafke (Topsport Amsterdam) stemt hiermee in en geeft aan dat iedereen aansluiting moet kunnen vinden bij het CTO en benoemt dat dat de diversiteit van sporters in de CTO-programma's groter kan.

Directer sturen op maatschappelijke waarde

Victor (Topsport Amsterdam) ziet als kans de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam te vergroten door als organisatie directer op maatschappelijke waarde te sturen:

“Maar ik zie de inspiratiebron eigenlijk ook op alle niveaus, we hebben een landelijke ambitie met elkaar om Nederland trots te maken en sportief succes draagt daaraan bij, maar ik denk lokaal ook op deze manier en daar zie ik ook nog wel winst te behalen. Wat nu gebeurt, is dat het komt zoals het komt, toevallig liggen er een paar kinderen naast onze topzweemmers in het zwembad en de een kijkt wel de ander kijkt niet. Maar daar zouden we, als we die ambitie

hebben, nog wat meer werk van kunnen maken door ehm, nog meer te inspireren ook hier naar elkaar in de samenleving.”

Victor (Topsport Amsterdam) vat de ontwikkeling van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam samen door te benoemen dat het uitbreiding is van de professionalisering die Topsport Amsterdam heeft opgebouwd. Hij noemt ook een voorbeeld hoe dit er in de praktijk uit zou kunnen zien:

“Ik zie nog wel een hele mooie kans of meerwaarde in de maatschappij als je, wat we onlangs in de Bijlmer hebben gedaan. Dus meer naar die talentherkenning en identificatie gaat kijken. Dat zit wat dichterbij tegen onze programma's en bedrijfsvoering aan, maar ik noem maar wat toen in de Bijlmer alle scholen aangeschreven, vanuit de gemeente geïnitieerd, het idee is dat wij wat inspiratie en wat dingen aan toe gaan voegen om al die talenten die niet in de georganiseerde sport zitten, wel een kans te bieden om uit te gaan blinken of een stap te maken in topsport, talentontwikkeling, noem maar op. Dat zie ik wat dichterbij ons staan dan aan de onderkant te beginnen met sportlessen. Maar daar zie ik echt nog wel een mooie kans om onze maatschappelijke waarde uit te breiden.”

6.5 Botsing topsport en maatschappelijke waarde

6.5.1 Maatschappelijke waarde geen doel van topsport

Hoewel er door de meeste respondenten is aangegeven dat er maatschappelijke waarde wordt gecreëerd in de samenwerking tussen de stakeholders en het CTO van Topsport Amsterdam, zien niet alle respondenten een maatschappelijke waarde door topsport en talentontwikkeling. Hans (AISS) geeft aan dat topsportinvesteringen niet verantwoord moeten worden op basis van de maatschappelijke impact hiervan. Deze gelden moeten volgens hem enkel voor topsport beschikbaar worden gesteld.

*“Nou de overheid investeert, stelt geld ter beschikking aan NOC*NSF, onder de noemer topsport, punt. Waarom is dan de maatschappelijke waarde van die investering zo belangrijk terwijl ze er zelf voor hebben gekozen om dat in topsport te steken. Ze hebben andere middelen om in breedtesport en andere maatschappelijke impact te steken. Dit is topsport geld. ... Even heel kort door de bocht, als dat geld leidt tot betere voorzieningen voor topsporters waaronder in de samenwerking met AISS meer gouden medailles, dan is dat de doelstelling. Als je wilt dat er meer mensen aan het bewegen gaan, moet je dat met ander geld doen of je moet tegen NOC*NSF zeggen, dat het geld besteed moet worden aan een ander doel dan topsport. Dan is het geen topsport geld meer. Topsportgeld is een doel subsidie, is geen middel subsidie” (Hans, AISS).*

Hans (AISS) ziet topsportgeld als een doelsubsidie en niet als een middelsubsidie. Hans (AISS) ziet binnen de topsport maatschappelijke waarde nooit als een doel, maar als een afgeleide van een subsidie. Hij geeft hierbij dan ook aan dat het vervelend wordt als uiteindelijk de maatschappelijke waarde van een financiering gaat bepalen of een financiering doorgaat. Over investeringen in de topsport zegt Hans (AISS) het volgende:

“Maar dan moet je beseffen dat dat geld dus wat daarin gaat en dat wordt daar besteed, punt. En daar hoeft niks terug van te komen, behalve wat we net zeiden. En maatschappelijke, kijk als je breedtesport evenementen, de dam tot dam loop organiseert, dan kan je zeggen van he wacht even, met het geld dat we daarin steken, wat doen wij aan maatschappelijke bijvoorbeeld gezondheid, wat doen wij aan, wat voor effect heeft dat, kunnen we daar nog meer in betekenen? Topsport, als ik ga voor topsport wil ik nog beter kunnen trainen, nog betere coaches en de kans op medailles vergroten. En wat iedereen daarvan vindt, interesseert me niet. Je wordt je er wel van beducht. Want als jij vraagt wat voor maatschappelijke waarde heeft de samenwerking tussen AISS en het CTO? Nul. Ja. Maar als ik dat zeg, dan steken ze er geen geld meer in. Dan worden al die jongens en meisjes de dupe. Maar ik heb ook geen zin om op een of andere geknutselde manier maatschappelijke spin-off van die samenwerking te bedenken als die er niet is. Kijk en ik kan van alles opschrijven, daar gaat het niet om. Maar als hij er niet is, is hij er niet. Klaar.”

6.5.2 Het zoeken van balans

Verskillende respondenten noemen de rol van het CTO van Topsport Amsterdam om voor de sporters te faciliteren in het vinden van een balans tussen topsport en onderwijs.

Frank (Calandlyceum) benoemt de botsing tussen topsport en het onderwijs. Zo geeft Frank (Calandlyceum) aan dat onderwijs en topsport niet altijd dezelfde doelen nastreven. Hij ziet dan ook als rol voor het CTO van Topsport Amsterdam weggelegd om beide doelen te verenigen.

Ook Annelotte (Topsport Amsterdam) benoemt het verschil in belangen, maar dan tussen de sportloopbaan en de verdere maatschappelijke carrière van topsporters. Zo benoemt zij de rol van de coach die afgerekend wordt op medailles en dus sport als prioriteit heeft en de rol van Topsport Amsterdam die niet afgerekend wordt op medailles, maar wel wil dat de sporters goed blijven presteren en focussen.

Hans (AISS) sluit hierop aan en noemt als voorbeeld de taak van het CTO van Topsport Amsterdam om de sporters niet overbelast te laten raken, waardoor er van alles misgaat in hun (onderwijs)carrière, maar wel te streven naar optimale sportprestaties.

7 Discussie

In dit hoofdstuk worden de resultaten geïnterpreteerd en beschreven hoe de resultaten zijn te begrijpen in het licht van het theoretisch kader en de literatuur die zijn beschreven in de eerdere hoofdstukken.

De respondenten hanteren onderling een vergelijkbaar discours over de maatschappelijke waarde van topsport. Op hoofdlijnen is er namelijk veel overlap in de wijze waarop respondenten betekenis geven aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Op een stakeholder na, zijn alle respondenten van mening dat het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is. Hoe deze maatschappelijke waarde precies eruitziet, daar geven de respondenten verschillende betekenissen aan. Dit ligt in lijn met de theorie van Weick (1995) dat betekenisgeving per persoon en per context verschilt.

De respondenten benoemen de volgende overkoepelende maatschappelijke waarden: gebalanceerde talentontwikkeling, de trots, de inspiratiewaarde en de voorbeeldrol die de topsporttalenten hebben, plezier, persoonlijke ontwikkeling en dat de sporters in alle facetten worden begeleid. De respondenten zien bij alle zes de maatschappelijke thema's van Posthuma en Horsting (2008) dat het CTO van Topsport Amsterdam van invloed is daarop. Hoewel de invloed van het CTO van Topsport Amsterdam op deze maatschappelijke thema's niet altijd positief of direct is.

In het theoretisch kader werd onder verwijzing naar Brookes en Wiggan (2009) aangegeven dat het lastig is om maatschappelijke waarde te definiëren. Dit kwam ook naar voren bij de respondenten, die herhaaldelijk aangaven dat zij het lastig vonden om te benoemen wat de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam is.

Uit de interviews blijkt dat het discours dat wordt gebruikt met betrekking tot de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam grotendeels overeenkomt met het topsportdiscours dat in de internationale literatuur wordt beschreven. Omdat deze ideologie breed wordt aangehangen, uit het topsportdiscours zich onder meer in stijgende overheidsinvesteringen die gelegitimeerd worden onder verwijzing naar de maatschappelijke waarde ervan.

In het theoretisch kader is de publicatie besproken van Hilvoorde et al. (2010) waarin werd benoemd dat topsport vaak wordt beschouwd als een van de belangrijkste instrumenten om nationale trots te creëren en nationale cohesie te stimuleren.

Zoals in het theoretisch kader is vermeld, benoemen zowel Gemeente Amsterdam als Topsport Amsterdam in hun beleidsdocumenten 'trots' als waarde die zij via topsport nastreven. Door de interviews wordt bevestigd dat meerdere respondenten betekenis geven aan trots als maatschappelijke waarde en daarmee aansluiten bij de dominante zienswijze op de maatschappelijke waarde van topsport. Deze ideologie wordt ook door de meeste respondenten aangehangen. Dit sluit aan bij de literatuur van Van Bottenburg et al. (2012) waarin trots als identificatiewaarde van topsport is benoemd.

Net als de maatschappelijke waarde ‘trots’ is ook ‘inspiratiewaarde’ in het theoretisch kader en de literatuur besproken. In het topsportbeleid wordt verwezen naar positieve effecten, zoals inspiratie als maatschappelijke waarde, die gebruikt worden ter legitimering van investeringen in het topsportsysteem. De wetenschappelijke literatuur benoemt inspiratiewaarde als maatschappelijke waarde, maar het bewijs ontbreekt dat topsport leidt tot het creëren van positieve effecten op de maatschappij (Van Bottenburg et al., 2012). Er heerst dus een discours dat ervan uitgaat dat investeringen in topsport leiden tot het creëren van maatschappelijke effecten door middel van de inspiratiewaarde van topsport. Op een enkele uitzondering na zijn de meeste respondenten ervan overtuigd dat de inspirerende werking van het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is. Twee respondenten merkten op dat deze waarde pas wordt gecreëerd als de sporters uit de CTO-programma’s topsporters zijn en geen talenten. De betekenisgeving van de meeste respondenten ten opzichte van inspiratiewaarde sluit aan bij het heersende discours dat wordt benoemd in de wetenschappelijke literatuur (Grix & Carmichael, 2012; Hilvoorde et al., 2010). Eén respondent sluit zich niet aan bij het dominante topsportdiscours en vindt dat de investeringen die worden gedaan in topsport niet moeten worden beoordeeld en kunnen worden gelegitimeerd op basis van de maatschappelijke impact ervan.

De respondenten benoemen als maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam dat het bijdraagt aan de persoonlijke ontplooiing van de sporttalenten. Het CTO van Topsport Amsterdam begeleidt de sporters in het zoeken van een balans tussen verschillende facetten waarmee zij te maken krijgen tijdens hun topsportcarrière. Dit sluit aan bij Van Bottenburg et al. (2012) die benadrukt dat het belangrijk is dat de samenleving voorwaarden schept waardoor sporttalenten zich optimaal kunnen ontplooien.

Regelmatig kwam tijdens de interviews naar voren dat het CTO van Topsport Amsterdam maatschappelijke waarde creëert, maar dat dit niet altijd direct te koppelen is. Daarnaast werd ook meerdere malen genoemd dat het CTO van Topsport Amsterdam een faciliterende rol vervult als instantie en hiermee indirect bijdraagt aan maatschappelijke waarde. Topsport Amsterdam brengt de gecreëerde maatschappelijke waarden naar buiten door middel van media en communicatie. Er wordt als tegengeluid benoemd dat topsportinvesteringen niet verantwoord moeten worden op basis van de maatschappelijke impact hiervan en dat de link tussen topsport en maatschappelijke waarde niet als vanzelfsprekend kan worden beschouwd.

8 Conclusie

In dit onderzoek is het discours geanalyseerd dat stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam hanteren ten aanzien van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Daarmee is getracht antwoord te geven op de hoofdvraag van het onderzoek: *‘Welke betekenis geven samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van CTO van Topsport Amsterdam?’* Om een zo accuraat mogelijk antwoord te geven op de hoofdvraag, worden eerst de deelvragen beantwoord.

8.1 Betekenisgeving van de samenwerkende stakeholders

‘Welke betekenis geven samenwerkende stakeholders van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam?’

Aan de hand van deze deelvraag is geanalyseerd welk discours de stakeholders van Topsport Amsterdam hanteren ten aanzien van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

De meeste stakeholders zijn van mening dat het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is. Zij benoemen de volgende overkoepelende maatschappelijke waarden: gebalanceerde talentontwikkeling, de trots die het CTO van Topsport Amsterdam creëert en dit door communicatie ook duidelijk naar voren brengt, de inspiratiewaarde en de voorbeeldrol die de topsporttalenten hebben, plezier, persoonlijke ontwikkeling en dat de sporters in alle facetten worden begeleid. De stakeholders zijn van mening dat bij alle zes de thema's van Posthuma en Horsting (2008) het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is, hoewel de stakeholders ook een kanttekening plaatsen bij de vraag of de invloed van het CTO van Topsport Amsterdam op deze maatschappelijke thema's altijd positief of direct is.

Hoewel de meeste stakeholders maatschappelijke waardes zien, kijkt één stakeholder kritisch naar de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam. Ook wordt door de stakeholders aangegeven dat de maatschappelijke waarde vaak vrij indirect is en niet altijd een doel is voor het CTO van Topsport Amsterdam om te realiseren.

8.2 Betekenisgeving van de medewerkers

‘Welke betekenis geven de medewerkers van Topsport Amsterdam aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam?’

Aan de hand van deze deelvraag is geanalyseerd welk discours de medewerkers van Topsport Amsterdam hanteren ten aanzien van de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

Door de medewerkers van Topsport Amsterdam worden de volgende maatschappelijke waarde als waardes gezien van het CTO van Topsport Amsterdam die grotendeels overeenkomen met de maatschappelijke waardes die door de samenwerkende stakeholders worden benoemd: begeleiding van topsporters op het gebied van duale carrière, de combinatie tussen topsport en

carrière, trots en de saamhorigheid die deze trots creëert, inspiratie en persoonlijke ontwikkeling. In vergelijking met de betekenisgeving van stakeholders ten aanzien van maatschappelijke waarde, benoemen de medewerkers van Topsport Amsterdam ‘plezier’ niet als een maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

Er kan worden geconcludeerd dat het discours dat wordt gehanteerd binnen Topsport Amsterdam op hoofdlijnen aansluit bij het topsportdiscours dat topsport kan bijdragen aan positieve effecten in de maatschappij. Zo wordt in beide discoursen trots en inspiratie als maatschappelijke waarde gezien.

Waar enkele samenwerkende stakeholders van Topsport Amsterdam in twijfel trekken of er daadwerkelijk maatschappelijke waarde wordt gecreëerd in de samenwerking tussen Topsport Amsterdam en samenwerkende stakeholders, was dit bij de medewerkers van Topsport Amsterdam niet het geval. De medewerkers van Topsport Amsterdam geven aan dat het van toegevoegde waarde is dat lokale specialisten waarmee Topsport Amsterdam samenwerkt, kennis buiten de stad ophalen en dit vervolgens toepassen binnen het CTO van Topsport Amsterdam.

De medewerkers van Topsport Amsterdam zijn van mening dat het CTO van Topsport Amsterdam bijdraagt aan vier van de zes maatschappelijke thema’s die door Posthuma en Horsting (2008) worden benoemd. Bij de andere twee thema’s twijfelen de medewerkers of de positieve invloed van het CTO van Topsport Amsterdam op de maatschappij wel noemenswaardig is.

8.3 Ontwikkeling maatschappelijke waarde in de toekomst

‘Hoe zou de maatschappelijke waarde verder ontwikkeld moeten worden volgens samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam?’

In de interviews is aan de respondenten gevraagd hoe volgens hen de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam ontwikkeld kan worden.

Er kan worden geconcludeerd dat de respondenten mogelijkheden zien om in de toekomst de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam (verder) te ontwikkelen.

Als eerste is van belang dat Topsport Amsterdam expliciteert hoe het aankijkt tegen de maatschappelijke waarde van het CTO. Om vervolgens de maatschappelijke waarde van het CTO te vergroten, kan Topsport Amsterdam volgens de respondenten de faciliteiten die het CTO nu aan de sportprogramma’s biedt, uitrollen door deze faciliteiten ook aan te bieden aan andere teams die in Amsterdam sporten. Hiermee kan de professionalisering die Topsport Amsterdam heeft opgebouwd worden uitgebreid.

De maatschappelijke waarde kan ook worden vergroot door het behalen van economische winst. Hierbij werden de paralympische programma’s benoemd, waarin de sporters fysiek sterker worden gemaakt en hierdoor minder gebruik hoeven te maken van zorg. Dit levert volgens de respondenten economische winst op, omdat de zorgkosten van de sporters verminderen.

Om sociale cohesie als maatschappelijke waarde te vergroten, kan volgens samenwerkende stakeholders worden gekeken naar woonvormen waarin ouderen met sporters samenwonen.

Daarnaast kunnen sporters uit de CTO-programma's bijdragen aan initiatieven van de gemeente op het gebied van gezond sporten en bewegen, waarin topsporters als voorbeeldrol functioneren. Hiermee wordt er verbinding gelegd tussen de maatschappij en de programma's vanuit het CTO. Ook zal de maatschappelijke waarde worden vergroot volgens de respondenten door in de toekomst de link met het bedrijfsleven te versterken. Hoe daar verder invulling aan kan worden gegeven, komt niet uit de interviews naar voren.

Als laatste kan de maatschappelijke waarde verder worden ontwikkeld, door het vergroten van de bewustwording bij sporters over de kenbaarheid van Topsport Amsterdam. Ook kan Topsport Amsterdam volgens de respondenten de zichtbaarheid van het CTO van Topsport Amsterdam richting de rest van de maatschappij vergroten.

8.4 Conclusie

De meeste samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam van het CTO van Topsport Amsterdam zien maatschappelijke waarde voor het CTO van Topsport Amsterdam, hoewel er geen eenduidig beeld is wat deze maatschappelijke waarde precies is. Waar de meesten van mening zijn dat het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is, is er ook een kritisch tegengeluid over de maatschappelijke waarde van topsport, namelijk dat het wordt gebruikt ter legitimering van overheidsinvesteringen in de topsport.

De meeste respondenten vinden het lastig te benoemen wat zij onder maatschappelijke waarde verstaan. Ook wordt maatschappelijke waarde gezien als iets indirects en wordt het vervullen van maatschappelijk waarde niet altijd als een doel voor het CTO van Topsport Amsterdam gezien.

Uit dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat een deel van het discours door samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam van het CTO van Topsport Amsterdam overeenkomt met het discours dat er heerst ten aanzien van de positieve effecten die topsport heeft op de maatschappij. Het belangrijkste doel van het CTO van Topsport Amsterdam is het faciliteren van de sporters en het creëren van maatschappelijke waarde is dan ook met name indirect. De stakeholders erkennen dat dit het belangrijkste doel is van het CTO van Topsport Amsterdam en zullen de instantie niet afrekenen op het creëren maatschappelijke waarde.

Uit het discours dat uit dit onderzoek naar voren komt blijkt dat de meeste respondenten van mening zijn dat het CTO van Topsport Amsterdam van maatschappelijke waarde is. Het voordeel daarvan is dat dit leidt tot positieve effecten op de maatschappij en de samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam het logisch en goed vinden dat het gebruik van belastinggeld voor topsportdoeleinde gerechtvaardigd wordt door het benoemen van de maatschappelijke waarde van topsport. In tegenstelling tot wetenschappelijk onderzoek merken de respondenten in dit onderzoek op dat de maatschappelijke waarde van topsport vanzelfsprekend is en dat gerichte investeringen in een strategisch topsportbeleid tot meer medailles kunnen leiden. Door de investeringen in het CTO van Topsport Amsterdam krijgen zoveel mogelijk topsporttalenten de kans om zich te ontwikkelen.

Dit discours benadeelt de personen die van mening zijn dat overheidsinvesteringen in topsport niet verantwoord hoeven worden door het benoemen van maatschappelijke waarden van topsport en vinden dat er geen tijd en aandacht moet worden besteed aan deze wijze van legitimering hiervan.

Maatschappelijke waarde en topsport: een gouden combinatie?

De meeste respondenten benoemen dat topsport leidt tot maatschappelijke waarde dus gebaseerd op de antwoorden is topsport en maatschappelijke waarde een gouden combinatie!

9 Reflectie

Dit hoofdstuk dient ter reflectie op het onderzoeksproces. Hierbij wordt gekeken naar de context waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden en worden er suggesties gedaan voor vervolgonderzoek.

9.1 Reflectie onderzoeksproces

Dubbelrol

Als eerste wil ik benoemen dat ik tijdens het onderzoeksproces zowel de rol als onderzoeker had als onderdeel van de organisatie was waarvan de maatschappelijke waarde werd onderzocht. Omdat Topsport Amsterdam gelooft dat topsport bijdraagt aan positieve effecten in de maatschappij, vond ik het soms lastig dat ik in dit onderzoek kritisch kijk naar deze opvatting van de beleidsliteratuur, omdat in de wetenschappelijke literatuur deze positieve effecten nog niet zijn onderschreven. Echter heeft mij dit niet beperkt in keuzes binnen mijn onderzoek.

Twee perspectieven

Als tweede is uit dit onderzoek naar voren gekomen dat de beleidsliteratuur en wetenschappelijke literatuur een ander perspectief hebben op de maatschappelijke waarde van topsport. Waar in de beleidsliteratuur de positieve maatschappelijke effecten van topsport worden benoemd, wordt in de wetenschappelijke literatuur kritisch gekeken naar deze effecten en wordt benoemd dat deze effecten nog niet zijn bewezen. In dit onderzoek heb ik getracht deze werelden naast elkaar te laten bestaan. Ik heb geleerd dat de wetenschappelijke literatuur niet altijd als basis dient voor het schrijven van een beleidsstuk en dat discoursen op andere zaken zijn gebaseerd dan op wetenschappelijke onderbouwing. Vanuit mijn rol als wetenschappelijke onderzoeker vond ik dit soms lastig te plaatsen.

Wisseling scriptiebegeleider

Als derde reflectiepunt wat voor mij van invloed is geweest op het onderzoeksproces, is dat ik de loop van de scriptie een andere scriptiebegeleider kreeg. Iedere scriptiebegeleider kijkt vanuit zijn of haar eigen perspectief en achtergrond naar het onderzoek. Doordat ik al verder in het onderzoeksproces was, heb ik vastgehouden aan bepaalde keuzes die ik in de opzet heb gemaakt maar ben ik hier wel vanuit een ander blik naar gaan kijken. De veranderingen waren niet zo groot dat het hele onderzoek aangepast moest worden. De data die voortkwam uit de interviews bleek zeer relevant te zijn voor het beantwoorden van de aangepaste onderzoeksvraag. De kennis en inspiratie van mijn nieuwe scriptiebegeleider en mijn eigen inzet hebben ervoor gezorgd dat ik mij erdoor heen geslagen heb en ben gekomen tot een succesvolle afronding van dit onderzoek.

9.2 Suggesties voor vervolgonderzoek

Uit dit onderzoek komt naar voren dat samenwerkende stakeholders en medewerkers van Topsport Amsterdam van het CTO van Topsport Amsterdam het soms lastig vinden te definiëren wat zij zien als de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam.

Vervolgonderzoek dient te worden verricht om het begrip maatschappelijke waarde concreter te maken of de daadwerkelijke impact van maatschappelijke waarde te meten. Kwantitatief onderzoek zou hier een goede aanvulling op zijn.

Omdat niet alle respondenten er mee eens waren dat er een rol voor topsport is weggelegd om maatschappelijke waarde te vervullen, kan vervolgonderzoek plaatsvinden vanuit een kritisch perspectief om te onderzoeken of het vervullen van maatschappelijke waarde een rol is voor een topsportorganisatie. Waar dit onderzoek zich richt op de betekenisgeving van de respondenten aan de maatschappelijke waarde van het CTO van Topsport Amsterdam, kan vervolgonderzoek zich richten op de vraag of investeringen in de topsport moeten worden verantwoord door het benoemen van maatschappelijke waarde.

10 Literatuurlijst

- Algemene Rekenkamer. (2008). *Topsport in Nederland*. 's-Gravenhage, Nederland: Sdu Uitgevers.
- Aquilina, D. (2009). *Degrees of Success: Negotiating Dual Career Paths in Elite Sport and University Education in Finland, France and the UK*. Verenigd Koninkrijk, Loughborough: Loughborough University.
- Assema, P. van, Mesters, I. & Kok, G. (1992). Het focusgroep-interview: een stappenplan. The focus group interview: stepwise guidelines. *TSG (Dutch Journal of Health Sciences)*, 7, 431-7.
- Babbie, R. (2010). *The Practice of Social Research* (1ste dr.). Boston, Verenigde Staten: Wadsworth Cengage Learning
- Babiak, K. & Wolfe, R. (2006). More than just a game? Corporate social responsibility and Super Bowl XL. *Sport Marketing Quarterly*, 15(4), 214.
- Bairner, A. (2001). *Sport, nationalism, and globalization: European and North American perspectives*. Albany, Verenigde Staten: State University of New York Press.
- Boeije, H. (2008). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: Denken en doen*. Amsterdam, Nederland: Boom onderwijs.
- Boeije, H. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen* (2e ed.). Den Haag, Nederland: Boom Lemma.
- Bosscher, V. de & Croock, S., de (2010). *De effectiviteit van de topsportscholen in Vlaanderen: een vergelijking van het loopbaantraject van topsporters al dan niet in een context van een topsportschool*. Brussel, België: Vrije Universiteit Brussel.
- Bottenburg, M. van & Schuyt, K. (1996). *De maatschappelijke betekenis van sport*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.
- Battenberg, M. van (2002, October). *Sport for all and elite sport. Do they benefit one another?* Paper for the IX World Sport for All Congress, Papendal, the Netherlands.
- Bottenburg, M. van (2003). Top- en breedtesport: een siamese tweeling? In: Breedveld (Ed.), *Rapportage Sport 2003* (pp. 285-312). Den Haag, Nederland: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Bottenburg, M. van (2009). *Op jacht naar goud, Het topsportklimaat in Nederland, 1998-2008*. Nieuwegein, Nederland: Arko Sports Media.

- Bottenburg, M. van, Elling, A., Hover, P., Brinkhof, S. & Romijn, D. (2012). *De maatschappelijke betekenis van topsport*. Nieuwegein, Nederland: Arko Sports Media.
- Breedveld, K., Elling, A., Hoekman, R. & Schaars D. (2016). *Maatschappelijke betekenissen van sport: wetenschappelijke onderbouwing en weerslag in lokaal beleid*. Utrecht/Ede, Nederland: Mulier Instituut/Kenniscentrum sport.
- Brookes, S. & Wiggan, J. (2009). Reflecting the Public Value of Sport. *Public management Review*, 11(4), 401-420.
- Bruins, B. (2018, 20 februari). *Kamerbrief over besteding extra middelen topsport* [Kamerbrief]. Geraadpleegd op 2 mei 2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/sport-en-bewegen/documenten/kamerstukken/2018/02/20/kamerbrief-over-besteding-extra-middelen-topsport>
- Bryman, A. (2015). *Social Research Methods* (5 ed.). Amsterdam, Nederland: Atheneum Uitgeverij.
- Calhoun, C., Gerteis, J., Moody, J., Pfaff, S. & Virk, I. (2012). *Contemporary Sociological Theory*. Hoboken, Verenigde Staten: John Wiley & Sons Ltd.
- Dijk, B., Bottenburg, M. van, Bosscher, V. de, Rycke, J. de & Funahashi, H. (2018). Topsport. In: Poel, H. van der, Hoeijmakers, R., Pulles, I. & Tiessen-Raaphorst, A., *Rapportage sport* (pp. 138-173). Den Haag, Nederland: SCP.
- Donnelly, P., Nakamura, Y., Kidd, B., MacNeill, M., Harvey, J., Houlihan, B., Toohey, K. & Kim, K-Y (2011). *Sport participation in Canada. Evaluating measurements and testing determinants of increased participation*. Toronto, Canada: University of Toronto.
- Edwards, A. & Skinner, J. (2010). *Qualitative research in sport management*. Routledge.
- Elling, A. (2012). *Topsport en nationale trots. EK Mannenvoetbal 2012*. Utrecht, Nederland: Mulier Instituut
- Emrich, E., Fröhlich, M., Klein, M. & Pitsch, W. (2009). Evaluation of the elite schools of sport. *International review for the sociology of sport*, 44(2), 151-171.
- Gemeente Amsterdam (2016). *Sportvisie Amsterdam 2025: de sportieve stad*. Amsterdam, Nederland: Gemeente Amsterdam.
- Genderen, S. van & Boer. W. de (2018, november). *De maatschappelijke waarde van CTO/RTO's*.

- Giulianotti, R. & Robertson, R. (2007). *Globalization and Sport*. Oxford, Verenigd Koninkrijk: Blackwell.
- Grix, J. & Carmichael, F. (2012). Why do governments invest in elite sport? A polemic. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 4 (1).
- Hojer, M.A. (1997). *The Politics of Environmental Discourse: Ecological Modernization and the Policy Process*. Oxford, Verenigd Koninkrijk: Clarendon Press.
- Heijden, A., von, Elling, A., Hakkers, S., Reijgersberg, N., Rens, F., & van Wisse, E. (2012). *Evaluatie Topsport Talentscholen*. Nieuwegein, Nederland: Arko Sports Media
- Hilvoorde, I., van, Elling, A. & Stokvis, R. (2010). How to influence national pride? The Olympic medal index as a unifying narrative. *International Review for the Sociology of Sport*, 45 (1).
- Hover, P., Dijk, B., Breedveld, K., Eekeren, F. van & Slender, H. (2016). *Creating social impact with sport events*. Utrecht, Nederland: Mulier Instituut
- Hoyng, J., Weghorst, B. (2018, 16 november). *Wat is sport?* Geraadpleegd op 15 januari 2019, van <https://www.allesoversport.nl/artikel/wat-is-sport/>
- Kooijker, S., & Hoeymans, N. (2014). *Burgers en gezondheid: Themarapport Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2014*. RIVM rapport 010003005.
- Kott, A. (2005). *The philanthropic power of sport. Foundation News and Commentary*. January/February, 20-25.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2005). *Toekomstig sportbeleid; Nota Tijd voor sport, Bewegen, Meedoen, Presteren. Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 234, nr. 2*. Den Haag, Nederland: Sdu.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2008a). *De kracht van sport. Beleidsbrief Sport*. Den Haag, Nederland: Ministerie van VWS.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2008b). *De economische betekenis van sport in Nederland*. Rotterdam, Nederland: Policy Research Corporation.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2018a). *Nationaal Sportakkoord: Sport verenigt Nederland*. Den Haag, Nederland: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2018b). *Nationaal preventieakkoord: naar een gezonder Nederland*. Den Haag, Nederland: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Montessori, N. M., Schuman, H., & Lange, R. de (2012). *Kritische discoursanalyse*. Academic & Scientific Publishers.
- Moore, M.H. (1995). *Creating Public Value: Strategic Management in Government*. Cambridge, Verenigde Staten: Harvard University Press.
- Moore, M.H. (2013). *Recognizing Public Value*. Cambridge, Verenigde Staten: Harvard University Press.
- Mutter, F., & Pawlowski, T. (2014). Role models in sports-Can success in professional sports increase the demand for amateur sport participation? *Sport Management Review*, 17(3), 324-336.
- Nijboer, E., Velthof, A., Vennink, E & Verburg, J. (2015). *Kwalitatief Onderzoek naar de Ervaringen van LOOT-Scholieren met Betrekking tot het Combineren van Topsport, School en Sociaal Contact (bachelor thesis)*. Geraadpleegd van <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/322166>
- NOC*NSF. (z.d.-a). *CTO's en NTC's*. Geraadpleegd op 21 november 2018, van <https://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=19170>
- NOC*NSF. (z.d.-b). *Topsport Talentscholen*. Geraadpleegd op 7 mei 2010, van <https://www.nocnsf.nl/topsportenonderwijs/topsporttalentscholen>
- NOC*NSF. (z.d.-c). *Publieksversie masterplan talentontwikkeling 2006-2010: talent centraal*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.
- NOC*NSF (2009a). *Expertrapport Nederlandse sport naar Olympisch niveau, een nadere uitwerking van het sportgedeelte van het Olympisch Plan 2028*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.
- NOC*NSF (2009b). *Olympisch plan 2028: heel Nederland naar Olympisch niveau, plan van aanpak op hoofdlijnen*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.
- NOC*NSF (2010). *Nederland in de top 10. Naar een winnend topsportklimaat*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.
- NOC*NSF (2016). *Sportagenda 2017+*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.

- Posthuma, S. & Horsting, K. (2008). *Maatschappelijke waarde van sport: visiedocument in het kader van het Olympisch Plan 2028*. Arnhem, Nederland: NOC*NSF.
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (1999). *Nationale identiteit in Nederland: Internationalisering en nationale identiteit*. Den Haag, Nederland: Sdu.
- Reijgersberg, N. & Elling, A. (2013). *Evaluatie van de beleidsregel voor Topsport en Talentscholen*. Utrecht, Nederland: Mulier Instituut.
- Rens, F. van, Elling, A. & Reijgersberg, N. (2015) Topsport Talent Schools in the Netherlands: a retrospective analysis of the effect on performance in sport and education. *International Review for the Sociology of sport*, 50 (1).
- Robinson, R. (2005). *Sports philanthropy: An analysis of the charitable foundations of major league teams*. Unpublished Master's thesis. University of San Francisco.
- SERC. (2017). De maatschappelijke waarde van centra voor topsport en onderwijs, regionale topsport organisaties en talentontwikkeling. *Opzet onderzoek*.
- Sotiriadou, K. (2005). *The sport development processes in Australia*. Sydney: University of Technology.
- SportUtrecht. (z.d.). *Toppers bij jou op school*. Geraadpleegd op 15 januari 2019, van <http://sportutrecht.nl/toppers>
- Stambulova, N. (2003). Symptoms of crisis-transition: A grounded theory study. In N. Hassemien (Ed.), *SIPF Yearbook 2003* (pp.97-109). Örebro, Sweden: Örebro University Press.
- Stel, J. van der (2016, 8 juni). *Definitie 'gezondheid' aan herziening toe*. Geraadpleegd op 15 januari 2019, van <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/definitie-gezondheid-aan-herziening-toe.htm>
- Stichting Loot. (2019). *Wat is een Topsport Talentschool?* Geraadpleegd op 10 april 2019, van <https://www.stichtingloot.nl/topsport-en-onderwijs/wat-is-een-topsport-talentschool>
- Topsport Amsterdam. (z.d.). *CTO Amsterdam Investeringsplan 2017+*.
- Topsport Amsterdam. (2018). *Jaarplan 2019*.
- Weick, K.E. (1995). *Sensemaking in organizations*. Londen, Verenigd Koninkrijk: SAGE Publications.

- Wikipedia. (2018, 10 juni). *Sociale cohesie*. Geraadpleegd op 29 januari 2019, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Sociale_cohesie
- Willig, C. (2007). Discourse Analysis. In J. Smith, *Qualitative Psychology: A Practical Guide to Research Methods* (pp. 161-185). Californië, Verenigde Staten: Thousand Oaks.
- Wylleman, P., De Knop, P., Ans (Sportcentrum Ookmeer)eeuw, L., De Clerq, D., Bouckaert, J., Bassez, P. & Lambeir, G. (2001). *Evaluatie van de opzet en de werking van de topsportscholen in Vlaanderen. Globaal Rapport. [Evaluation of the aim and functioning of the topsportschools in Flanders. Global Report.]*. Brussel, België: Interuniversitair Onderzoekscentrum voor Sportbeleid.
- Wylleman, P., & Lavalley, D. (2004). A Developmental Perspective on Transitions Faced by Athletes. In M. R. Weiss (Ed.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (pp. 503-523). Morgantown, WV, Verenigde Staten: Fitness Information Technology.
- Wylleman, P. Reints, A & De Knop, P. (2013). A development and holistic perspective on athletic career development. In P. Sotiradou & V.D. Bosscher (Ed.), *Managing High Performance Sport*. Foundations of Sport Management, Routledge, New York, pp. 159-182.